

APXMB

دوقتور — نریمان بک نریمانوف

نادرشاه

(۴ مجلس و ۷ پرده لی دراما)

(اوجنچی طبع)

«باکو ایشچیسسی» قوٲوپه راتیف نشریاتی
باکو — ۱۹۲۶

دوقتور — نریمان بک نریمانوف

894.3.2

894.362-2

1926

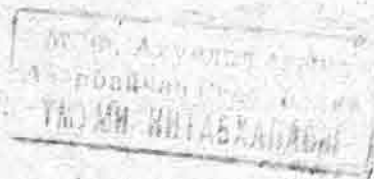
H55

356

نادرشاه

(۴ مجلس و ۷ پرده‌لی دراما)

(اوجنجی طبع)

16556

«باکو ایشچیسسی» قوئوپه راتیف نشریاتی

باکو — ۱۹۲۶

01655

آ. ق. (ب) ف. ب. ق. ياتدا

«باکو ايشچيسى»

قوئوبه راتيف نشرياتي مطبعه سنده چاپ ايديلدی.
آذليت 3416 — سفارش 1980 — سایی 3000

(اهل مجالس)

- ۱) شاه سلطان حسين خان — ۱۷۱۷ نجى ايلده فارس پادشاهى پادشاهلغا لايق اولمايان بر ذات ۶۰ ياشندا.
- ۲) ادهم — اونك مقرب وزيرلريندن.
- ۳) شاه طهماس — حسين خانك اوغلى ۲۵ — ۳۰ ياشندا.
- ۴) جعفر خان
- ۵) رضا خان
- ۶) محمد خان
- ۷) كورجى بك — سر كرده.
- ۸) نادر — ۳۰ — ۴۷ ياشندا.
- ۹) كل جهان — نادر ك آروادى.
- ۱۰) رضاقلى — اونك اوغلى ۱۵ — ۲۰ ياشندا.
- ۱۱) جواد — نادر ك دايسى ۷۰ ياشندا.
- ۱۲) اولنجى يولچى — ۲۰ ياشندا.
- ۱۳) ايكنجى يولچى — ۵۰ ياشندا.
- ۱۴) ياراقلى قاچاقلار و كند آداملارى.
- ۱۵) ميرزا مهدى خان — ۴۰ ياشندا. نادر ك مقربلريندن.
- ۱۶) ايلچى سيد ستان تور كمان پالتاريندا.
- ۱۷) حيدر خان — ۴۰ ياشندا شاه طهماسك مقرب وزيرلريندن.
- ۱۸) صلاح
- ۱۹) موسا بك
- ۲۰) على اشرف بك
- ۲۱) فراش

نادرى تولديرن خانلار

اولنجى مجلس

(واقع اولور اصفهان شهرينده ۱۷۱۷ نجى ايلده، حسين خانك اوتاغى قاپودا ايكي فراش، خانك تختى).

ادهم خان — تمام اوچ ساعت در كوزله بيرم، بو وقتهدك هله جواب ويرمير. كيم بيلير ياتير، يا بالاجا اوشاقلار ايله اويناير. اما دولتك ايشلرى كيتديكجه چتيله شير، نه ايتمه لى (فكره كيدير) (قاي آچيلير حسين خان يان اوتاغدان داخل اولير)

شاه حسين خان — (تختنده اكله شوب) خير اولاد ادهم؟

ادهم خان — خيردر، قبله عالم!

شاه حسين خان — پس نه عجب بويله تيزدن كلوبسك؟

ادهم خان — قبله عالم ساغ اولسون! بر نيجه كون بوندان مقدم خبر كلوبدر كه، كوردلر دولتك يوزينه آق اولوب، جواد خانى و فراش لارى تولد يروبلر...

شاه حسين خان — جواد خانى؟ (فكره كيدير) جواد خان كر كدر چوقدان توليدى، چونكه اونك ضرردن سواى دولته هيچ بر خيرى يوق ايدى، توجنى وقتنده بيغا بيلمه بيردى و بيغاندادا مين دعوا ايله.

ادهم خان — قبله عالم! توجى وقتنده بيغلسادا، بيغيلماسادا دولتك حالنا بر او قدر تفاوت ايتمير.

حسين خان — نيجه كه ايتمير.

ادهم — محاللارك خانلارى خزينه يه آنجاق جزوى بر شئى و يروب، قالاننى نوزلرى صرف ايديرلر.

حسین خان — دوشونمیرم، نیجه ئوزلرینه صرف ایدیرلر.
ادهم — قبله عالم! قدیم دن قاعده بو اوزره اولوبدر: خانلار دولتدن
محاللازی اجاره ایدوب، توجنی ئوزلرینه صرف ایدیرلر؛ آنجاک دولته
بر جزوی اجاره پولی ویریرلر.

حسین خان — (فکره کیدیر) بس بویله.. ایمدی نه ایتمه لی؟
ادهم — من ئوزیم ده بیلمیرم.

حسین خان — ادهم! ابتدان منم اولنجی وزیریم اولوب، پادشاه
لقک هر اختیارینی سنه محول ایتیمش. ایمدی نیجه که مصلحت کوریرسک
اویله ده ایدرسک. (دوریر کیتمه که).

ادهم — قبله عالم! دوغریدر دولتک هر اختیاری بو وقته دک منم
ایمده اولوبدر، اما دوغریسی بو حالدا تک باجارماق ممکن دکل.

حسین خان — بورادا نه بر چتین ایش واردر؟ کوردلر نه ملتدر که
بزیم دولته ضرر یتیره؟ بش یوز سرباز کوندرسک هاموسنی قوللاری باغلی
کنیرلر.

ادهم — قبله عالم، بو ایشک چتینلکی م... م...

حسین خان — (قویمایر سوزینی قورتارسون) یاقشی، کوندر مصلحت
ایچون قالان وزیرلر ده کلسونلر (کیدیر).

ادهم — (حسین خانی قاپی یادک ئوتوریر و اوندان سوکرا قاپی دا
دوران فراشا دییر) کیت بوساعت جعفر خانی، رضا خانی و محمدخانی
دعوت ایت قبله عالمک حضورینه.

فراش — به چشم!

ادهم — (تک) فکرم داغنیقدر (باشتی الیه دوتیر) هرچه فکر
ایدیرم، بر شئی چیقمایر. دییرم کوردلر دولتک یوزینه عاق اولوبلار،
دییر ضرر یوقدر، بش یوز سرباز کوندر هاموسنی قوللاری باغلی کنیر
سونلر. به! به! کورد طاغنه سندن خبری یوقدر. بش یوز یوق که، مین
قوشوندا کوندرسم اونلارک عهده سندن کله بیلمزلر. بوندان سوای بش یوز
سربازی هاردان جمع ایدیم؟ بو ساعت حاضردا هیچ ایکی یوزده یوقدر

(فکره کیدیر). هله غیری ایشلردن خبری یوقدر؛ بر نیچه کون بوندان
مقدم خبر کلوبدر که، ئوزبکلر و افغان دعویا حاضرلاشیرلار، بوخبر
لری مندن سوای هیچ کس بیلمیر و دیمک ده اولماز (فکره کیدیر).

کورجی بک — (تیز ایچری داخل اولور) ادهم خان، دوغرودرمی،
دییرلر بادکوبه، شکلی، شیروان، دربند لز کیلره تابع اولوبلار؟

ادهم — (یاووقا کیدوب) سوس! سن هاردان بیلدک؟
کورجی بک — کاغذ آلمشام.

ادهم — یالاندر، اینانما، بویله شئی اولایلمز.

کورجی بک — (کاغذی چیقاردوب ویریر) هر گاه اینانمایرسکز—
بو یورک بو کاغذ.

ادهم — (کاغذی اوقویوب جیریر) بو خبرک دوغری اولماقنی
الته تحقیق ایتمک لازم کلیر... اول سببه حال حاضرده بو باره ده
کیمسه یه سویله مه مک مصلحتدر (کورجی بکه دقتله باقیر).

کورجی بک — ادهم خان! (آجیقلی) دوغرودر قولوغیم سیزه
تابع اولماغی طلب ایدیر، فقط دولته خیانت ایده بیلمهرم. خدا حافظ!
(تیز چیقیر).

ادهم — (فکره کیدوب) بو یاقشی ایشه اوقشامیر. کورجی بک
بو خبری پادشاهه یتیره بیلمیه جکدر، و یتیرسه ده شاه منی قویوب اونک
سوزینه اینانمایا قدر. اما... اما قورقوم بوردا در که طهماس میرزایه بو
خبری سویلر. چونکه اونکله چوق دوستدر. آه... طهماس اولماسایدی،
ایمدی پادشاهلغی آلمشدیم اله.. (بر آز فکردن سوکر) خایر، بو فکرلر
هله قالسون.. یاقشی... م... م... لز کیلرک حرکتلری منه معلوم ایدی، اما...
(فکرده ایکن یاواش یاواش اکلشیر).

طهماس — ادهم خان! نه اولوبدر؟ فکره کیدوبسکز؟

(ادهم بردن آیاغا دوروب) هیچ! قبله عالمی کوزلییردم.

طهماس — (طرفه) قبله عالمی کوزلییر! (ریشخند) ایشکز چوقمی
واجبدر.

ادهم — خاير، قبله عالم خاهش ايدوبدر كه، بو كون دولتك ايشلرينه
دائر مصلحت اولونسون.

طهماس — دولتك ايشلري! دولتك نه ايشي اولاجاقدير؟ دولته مكر
بر شئي قالوبدرمي كه، مصلحت ده اولونسون؟

ادهم — الله شكر نه اولوبدر كه؟
طهماس — آخ ادهم خان! نه دييم.. باغشلايك، بو وقتهدك آتامك

سيزه اولان محبتي مني ده وادار ايديردي كه سيزه لازم اولان حرمتي
ايديم... هر چند منم يقينمدر كه آتامدان سو كرا دولت منم اختيار يما كيچه
جكدر، بونكله بيله بو وقتهدك دولتك ايشلرينه قاريشميرديم، و بو باره ده
سيزكله سوال جوابم اولمايوبدر... فقط، ايمدي بر نيچه احوالاتار مني
وادار ايدير سيزدن سوال ايديم: دولتك آباد اولماقندان ئوتري نه
ايدوبسكز؟ ايشلر نه يرده در؟

ادهم — ولي عهد ساق اولسون! من عمر يمي بابا كرك قولوقندا
صرف ايتيمش، نيجه اولاييلر كه بر شئي ايتيمه. هر ايش ئوز قاعده سيله
كيدير، كون به كون وطنمز و ملت مز ترقى ده...

طهماس — بلى، كورينير ايشلردن باخبرسكز...

ادهم — نيجه اولاييلر كه منم خبريم اولماسون.

طهماس — كوردلرك عملي سيزه معلومدرمي؟

ادهم — بلى!

طهماس — پس بلاني رفع ايتمك ايچون فكر كر نه در؟

ادهم — بو كون مصلحت همان مسئله باره سنده در.

طهماس — بو ايش ايكي آيدر جميع ايرانه معلومدر، سيز آنجاق

ايمدي مصلحت ايديرسكز... (باشنى بولير) كوردلر دولتك يوزينه آق
اولوبلار، ئوزلري ايچون مستقل حاكم تيكوبلر، اما سيز ايمدي مصلحته
يغيليرسكز! تعجب ايديرم!

ادهم — نيچون تعجب ايديرسكز؟ آلهه شكر نه اولوبدر؟ بر كونك

عرضنده بش يوز قوشون ايله اولنلاري ساكت ايتمك ممكندر.

طهماس — آه! آه! آه! (كولير) بش يوز قوشون! بونلاري هاردان
يغاجا قسكز؟ و دوتالم يغدكز، بش يوز آدام وحشي كوردلره نه ايديه بيله
جكدر؟ بو قالسون، بس لركيلره چاره كز نه در؟
ادهم — لركيلر! لركيلر چوقدان خاموش اولوبلار؛ اولارك
طرفدن بزيم ايچون قورقو يوقدر.

طهماس — بس كورونير تازا خبري ايشيتمه يوبسكز؟

ادهم — (طرفه) كورينير كورجي بك هاموسنى ديوبدر. به... بلى،
ديرلر كويا لركيلر دعوايه حاضر لاشيرلار، فقط بويله سوزلرك اصلي يوقدر،
ظن ايديرم.

طهماس — ايش ايشدن كيچوبدر. سيز ايمدي ديرسكز اصلي
يوقدر... ايرانك كوزله يرلري: باد كوبه، شيروان، شكى محاللاري
هاموسى لركيلره تابع اولوبدر!.. بونلار هيچ، بس افغان؟...
ادهم — افغان؟

طهماس — (كوله كوله) بلى افغان! آه ادهم خان! يا كورينير
ياتوبسكز ايشلردن خبر كز يوقدر، يا اينكه بيلوب كيزله ديرسكز..
(ياووقا كيدير) سيزه يقين اولسونكه، وطنمز بو ياووقدا الدن كيده
جكدر ومنم سزكله بوطور آچيق و جرئت ايله دانشماغمك سببي بودر كه، من
بورادا قالب ئوزيمي بدبخت ايتمك ايسته ميرم.. هامو كناه سيزده اولما
غنى يقين ايتيمش؛ وقتنده تدار كده اولسايدكز، وقتنده بو خبرلر دوغرو
اولماغنى تحقيق ايتسه ايديكز بو حالتده بولونمازديق ايمدي.. ايمدي
بلا هر طرفدن كلير..

ادهم — (باشنى آشاغا سالوب) من نه كه لازمدر.. من.. من.

طهماس — (كوله كوله) «من»، «من»، «اه»، سيزكله دانشماغك
ايمدي وقتي دكل.. وطن و ملت قاباغندا يوزي قارا اولانك و اى حالنا!
خدا حافظ (چيقير).

ادهم — (باشى آشاغى دايانوب، فكره كيدير) بو ياقشى ايشه
بكره مير. منه ديير كه، سيزكله دانشماغك ايمدي وقتي دكل. يعنى تحته

چيقاندىن سو كرا دانىشا جاقدر... بونگ آتاسى حسين شاهدا اول تخته
اكله شنده، دولتگ ايشلرينه دقت ايديردى، اما ايمدى.. خاير بو سوزدر
سنده وقتنده يوشالارسان، تلسمه...

(حسين خان ايچرى داخل اولوب تخته اكله شير بر قول النده قليان
كتيرير)

حسين — ادهم! وزير لر هله كلميولر؟

ادهم — خاير، قبله عالم!

حسين خان — (بر آز فکردن سو كرا).. كورجى بكه ده آدام
كوندرمك كرك چونكه، كورجى بك ايشيديرم جان و دل ايله قوللوق
ايدير، بو باره ده اونگ تصويريني ده بيلمك لازمدر، ظن ايديرم.

ادهم — (ريشخند) لايق دكل كه كورجى بك قبله عالمك مجلسنده
اكله شوب دولت باره سنده توز تصويريني دانشسون، بوندان باشقا كورجى
بك چوق هنرلى و شجاعلى اولمش اولسادا ينه خاچپرستدر. بويله بر
آدامك مسلمان دولته تميز يوركله قوللوق ايتمكه شكيم وار و دولتگ
بر پارا پنهان ايشلريني هر آداما ديمك اولماز.

حسين خان — (بر آز فکردن سو كرا) كورجى بك بو وقتهدك دولته
خيانت ايتمه يوبدر و برده اونى چاغيرماقدان اصل مقصوديم بودر كه، كورد
لرك مقابلنه كوندريم (فكر).

ادهم — قبله عالم!.. كوردلر...

حسين خان — (حرصلى) ياقشى! آدام كوندر چاغيرسينلار (باشنى
ايله دوتوب فكره كيدير).

ادهم — باش اوسته! (طرفه) بو ياقشى ايشه بگزه مه يير... (كيدوب
قاپى دا فراشا يواشدان دبير كه، كورجى بكى چاغيرسون).

حسين خان — (ايله يوره كنى دوتير) يوره كم بو كون چوق
دوكينير. اوه! اوه!

ادهم — قبله عالم، وزير لر كلوبلر.

حسين خان — كلوبلر؟ ياقشى دى كلسونلر.

(جعفر خان، رضا خان و محمد خان داخل اولوب، هاموسى تعظيم
ايله سلام ايديرلر).

حسين خان — حضرات، اكله شك. ادهمك ديمكته كوره خبر كلوب
در كه كوردلر كويا دولتگ يوزينه عاق اولوبلار (كورجى بك ايچرى
داخل اولوب، قاپى نك آغزينا دورير و حسين خان اونى كوروب)
كورجى بك اكلش. ايشدن بويله معلوم اولور كه كوردلر بو ياووق وقتدن
باش قالدوروبلار، اونا كوره اميد ايديرم كه بش يوز نفر سرباز كوندرسك،
اونلارك عهده لريندن كلرلر.

جعفر خان — البته!

رضا خان — هله اودا چوقدر.

محمد خان — ممكندرمى بش يوز نفر سربازى بو ياوق زماندا جمع
ايتمك؟

حسين خان — بو ايش محول اولنير ادهمه.

ادهم — قبله عالم! جمع ايتمك آساندر!

جعفر خان — بش يوز يوق كه، مينده يغماق اولار.

رضا خان — البته!

محمد خان — بونلارا كر كدر ياراق اسباب تاپولا. ممكندرمى بو
تينل كده؟

حسين خان — اعلان ايتمك كرك كه، هر كسك ايوينده نه ياراق
اسباب اولسا كتيرسونلر و قوشونگ سر كرده لكنى ادهمه محول ايديرم؛
كورجى بكى ده توكله كوتوررسك (كورجى بكه طرف) بو باره ده
سنگ فكره نه در؟

كورجى بك — (آياغا دورير) قبله عالم! من هميشه وطنه و دولته
قوللوق ايتمكه حاضرام. قبله عالمه معلوم در كه كرات ايله دشمنلرك قابا
غنا كيتيمش و همه وقت وطنه اولان غيرت و محبتمى كوسترميشم. هر چند
دورت آى بوندان مقدم منم باره مده وزيرلرك برى بد كمان اولوب،
قبله عالمه منى پيس قلمه ويرمشدى، اما افغانلارك مغلوب اولماغلارى و

خانلارینی اسیر ایتدیکیم سیزه معلومدر. امید ایدیرم که منم قبله عالمه و وطنه اخلاص قلب ایله قولوق ایتکمده شبهه قالمادی. ازبس که محبتیم وطنه نهایتده چوقدر، اونا کوره نوزیمه بورج بیلوب، قبله عالمدن اذن اولسا نوز تصویریمی بیان ایدرم.

حسین خان — سویله قولوق آسیرام (هامو کورجی بکه باقیر، ادهم یره باقیر).

کورجی بك — بو کون قبله عالمک حضورینه یغیلماقدان مقصود وطنمزی بلادن خلاص ایتمکدر ظن ایدیرم؛ بلانی رفع ایتمکدن مقدم لازم کلیر که اول بلانک کوجنی نوزیمز ایچون بیان ایدک، کورک نیجه بلادر؟ کوردلر جواد خانی ایکی آی بوندان مقدم تولدیروب، دولتک یوزینه عاق اولوبلار...

حسین خان — ایکی آی؟

کورجی بك — بلی قبله عالم! ایکی آی!

حسین خان — (ادهمه) بس سن دییردک برایکی کون بوندان مقدم؟ ادهم — (دیلی دوتولیر) کرک که ایکی آی.

حسین خان — حه... حه... حه... (آجیقلی) (کورجی بکه) سویله کوریم.

کورجی بك — بلی، قبله عالم، ایکی آی... معلومدر که کوردلر چوق قوچاق و وحشی طائفهدر. بوایکی آیلک عرضنده کیم بیلیرنه لر ایدوبلر؟ بونلارک مقابلنه بش یوز یا بش مین ویا اون مین آدام ایله کیتمک اولارمی؟ من دعوادان قورقماییرام، آنجاق کر کدر که دشمنک مقابلنه کیدنده هر بر مشکلاتی نظره کتورک. من ایسته ییرم ییلم، ادهم خان نه ایچون ایکی آی بوندان مقدم ایشیدیلن خبرلره اینانمایوب، حاضرلاشمیردی.

حسین خان — (آجیقلی ادهمه) جواب ویر!

ادهم — (آیاغا دوریر) قبله عالم، انسان کر کدر صبر ایله ایش کوره؛ خصوصاً دولت ایشلرینده. بو وقتهدک خبر دوغری اولماغنی ایسته ییردیم تحقیق ایدیم..

کورجی بك — قبله عالم! بو سوزلرده بر جزوی صداقتک اولسایدی من سویله مزدیم، اما...

حسین خان — نه ایچون فکره کیتدک؟

کورجی بك — قبله عالم، منی باغشلایک! یوره کیمده هر نه وار دیمک ایسته ییرم.

هامو — سویله! سویله!

کورجی بك — دوغری من خاچپرستم، بونکله بیله انصافم منه بویوریر، منی وادار ایدیر که وطنه دائر فکرلریمی آچیق آچیناسویلیم. دوغریسی، ولی عهده اولان محبتیم و اونک کله جکی منی وادار ایدیر دییم: وطنک، دولتک دشمنی ادهمدر. بو کون هنوز بورادا قبله عالمک تشریفندن مقدم کلوب، اونا قافقازدان آلدیغم مکتوبک مضموننی اوقو یورام. بو مکتوبدا یازیلوبدر: باد کوبه، شیروان، شکی، و دربند لزیلره تابع اولوبلار..

حسین خان — (آجیقلی یریندن دوریر) نیجه؟ نه دییرسک؟ بو... بو... بو...

کورجی بك — بلی، قبله عالم! بو محاللاری لزیلر نوزلرینه تابع ایدوبلر و بر خیره کوره قاجاق نادر ایسته ییر کیدوب، اورادا مستقل حاکم اولسون.

رضاخان — غریبه ایشدر! آز دشمن وار ایدی، نادرده بر طرفدن.

جعفر خان — بو وقتهدک خبریمز یوقدر!

محمد خان — نه دن خبریمز وار که، اوندان دا اولسون.

کورجی بك — غریبه اودر که، بو خبرلری ادهم خانا دیدیکده منه بویوردی: «بو خبرلری هیچ کس بیلمه سون».

حسین خان — (حرصلی یریندن دوریر) ادهم! ادهم! (هامو آیاغا دوریرلار) (حسین خان تخته ییقیلارکن، وزیرلر کیدوب دوتیرلار).

پرده

زنده كانلق چوق چتین اولدی، حتا ایله اولدیکه یمکه چورکده تاپیلمادی. ایکی اوشاغمی، آروادیمی، قوجا آنامی خوراساندا قویوب، دوشدیم شهر به شهر، کند به کند که چورهک پولی قازانام. آخر کیتدیم چیقیدیم ایروانا، او وقت ایروان عثمانلینک النده ایدی: بر آز راحتقا دوشدیم. باشلادیم ایشلمکه، هر نه ایش اولدی یاپشدیم. بر نیچه ایلک عرضنده اون تومن دوزه لدوب، خوراسانا کیدن وار ایدی اونکله کونده ردیم که کلفتیمه ویر سون. از قضا یولدا مشهور قولدور امامقولی ویردی اونک قباغنا چیقوب، پوللاری الندن آلیر. ایمدی کیدیرم وطنه اوشاغلاریمیسادا تاپام؛ اما هیچ امیدیم یوقدر. آه! آه! الله بو قولدورلارک ایولرینی یقسون!

۱ نجی یولچی — آ... قولدورلاری هیچ دیمه؟ حیوان قسمی بر شیئرلر. اونلاردا نه انصاف وار، نه مروت، نه اللهدان قورقولاری وار و نه پادشاهدان: اللرینه آدام دوشنده یا ئولدیریرلر، یا سویورلار. اما، الهه قوربان اولوم، ئوزلریده آخردا جزالارینا چاتیرلار. امامقولی ویردی چوق ایولری یقدی، چوق آنانی بالاسز و چوق بالانی آناسز قویدی، اما آخردا ئوزیده جزاسنا چاتدی.

۲ نجی یولچی — نیجه؟

۱ نجی یولچی — نیجه اولاجاقدرد؟ آخردا اونی بر کوللهیه قوربان ایتدیلر.

۲ نجی یولچی — اللهه شکر! اللهه شکر!

۱ نجی یولچی — البته اللهه شکر، اما یاغیشدان چیقیدیق، یاغمورا دوشدیک؛ امامقولی ویردی ئولدی، یرینده اوغلی نادری قویدی. اونداندا بدتر، اونداندا ظالم. ینه امامقولی ویردی آخر وقت بر آز آداملارا رحم ایدیردی، اما بو ایوی یقیلمشده هیچ بر ذره قدر رحم یوقدر؛ هانسی کنده دوشسه اورانی آلت — اوست ایدوب ویران ایدیر.

۲ نجی یولچی — بو او نادر درکه، آدی دنیا یا یا بیلوبدر؟

۱ نجی یولچی — بلی، همان او ظالمدر.

۲ نجی یولچی — تعجبدر!

ایکنجی مجلس

(واقع اولور خوراسان کندلرینک برینده؛ اولنجی پرده: برطرفده نادرک ایوی و یول. ایکنجی پرده — چول بیابان).

اولنجی یولچی — قوجالقی یامان شیئر، آی بالام! بر آز یول کیدنده، آیاغلارکدا تاب قالمیر. اکلش بر آز یورنغمزی آلاق. چوق یاقشی اولدی که سنکله راست کلدیم، یوقسا بو اوزون یولی شهرهکدک یالکر کیده جکدیم: آه! آه!

۲ نجی یولچی — عمی! نه آه وای ایدیرسک؟

۱ نجی یولچی — نیجه ایتمهیم، آی بالام. یتمش سنم وار بو وقتهکدک بویله زحمتلر، چکمه مشدیم که ایمدی چکیرم. دولانا جاق چوق چتین اولوبدر؛ ایویمده یدی باش کلفت، پول یوق، تاخیل یوق، ایمدی بو وقتمده کیدیرم شهره، بلکه حاممالقی ایدوب بر آز چورهک پولی قازانام.

۲ نجی یولچی — مکر تاخیل یتیمیرمی؟ یرکر یاقشی دکلمی؟

۱ نجی یولچی — آی بالام، قویورلارمی تاخیل اکهسک؟ قولدور نادر هر یره که دوشیر، اورانی ویران ایدیر. بر یانداندا افغانلار بورا لاری آلاندان سوکرا، خلقه کوز ویریرلر ایشیق ویرمیرلر... خلاصه ایشلر چوق یاماندر، اوغلوم.

۲ نجی یولچی — عمی! من ایکی آیدر کلمیشم، اما نادرک باره سنده او یله شیلر ایشیدیرم که، هیچ عقله سیغاسی دکل.

برنجی یولچی — سن هارادان کلوسک؟ هارالیساک، بالام؟

۲ نجی یولچی — منم اصلم خوراسانلیدر. دوز ایمدی اون ایلدر وطنمدن در بهدر دوشمشم. ئوزبکلر خوراسانی آلاندان سوکرا،

۱ نجى يولچى — نه ايچون تعجب ايديرسڭ، آي بالام! هر شئى تريه ايله در. انسانا نيجه تريه ويورسڭ اويله ده اولار. دوز اون بش ياشندان نادر آتاسيله قولدورلغا كيدوبدر و اوندان قاباق آتاسى و يولداشلارى نادر اوشاق ايكن او قدر قولدورلغدان، آدام ئولديرمكدن دانشوبلار كه اوشاغڭ قولاغى دولوبدر، اولنجى دفعه قولدورلغا چيقاندا جور به جور قوچاقلىق هنرلر كوستروبدر. بو طور تريه نڭ آخرى نه اولاجا قدر؟ ينه بوندان اول حسين خان دالينجا قوشون كوندروب، دوتديرماق ايسته ييردى، اما ايمدى بر آيدر افغانلار حسين خانى اسير ايدوبلر؛ نادرده آزاده كزير. بر آدام دا جرئت ايتير كه بر سوز ديسون. ايمدى حالمز اولوب داها دا چتين: بر يانندان افغانلارڭ ظلمى، بر يانندان نادرڭ او ايوى ده كه كورير سڭ (ايله كوستيرير) نادرڭ ايوى در.

۲ نجى يولچى — (قورخوب يريندن تيز دورير) اللهى سه وه رسڭ عمى، دور بورادان كيدك. چيقوب بزى بورادا كوره ر، ده ريمزه سامان تپه ر.

۱ نجى يولچى — قورقما، اوغلوم. بيلسم كه نادر بورادادر، نه بو يول ايله كيده رم، نه بورادا اوتورارام.

۲ نجى يولچى — بس هارادادر؟

۱ نجى يولچى — كيدوبدر ئوزبكلردن آناسنڭ قانتى آلماعا. ئوزبكلر ايله دعوا ايدن وقت، قوجا آناسنى چوق زحمت ايله ئولديروبلر. ايمدى كيدوبدر كه، آناسنڭ انتقامنى آلسون.

۲ نجى يولچى — بس ايمدى ايوينده هيچ كس يوقدرمى؟

۱ نجى يولچى — ايوده آروادى و اوغلى. بويله بيلمه ده بونلار يالڭرديلار: ايوينڭ هر كونجندن اون قولدور چيقار (اسنير) آي... دور كيدك، اوغلوم، يوقسا ياتوب قالاريق. (كيديرلر).

(نادرڭ آروادى كل جهان ياواش ياواش قاپى نى آچوب، پلله كانندان دوشير و اطرافا باقا-باقا):

كل جهان — (يولا باقوب) يولتى كوزله مكدن كوزلريمڭ كوكى

سارالدى. كيم بيلير، باشنا نه ايش كلدى. بو وقتهدك كرك كله ايدى. كورينير بر بدبختلك يوز ويروبدر: سو قابى سودا سينار. منم يقينم در كه، آخردا بر كوله يه قوربان اولوب، بيزى قوياجاق صاحبسز؛ اوندان سو كرا دى كل دوز خلقڭ ظلمنه. هامونڭ دا حقى وار، بونڭ ظلملرينڭ عوضنه، بيزه ظلم ايتسون. پرورد كارا، برايبيل خانڭ قزى كور نه لر چكير. من يوردى ايتمش، بدبخت، بونا عاشق اولوب، قوشولديم قاچديم. نه بيليرديم كه آيلار ايللر ايله يوزينه حسرت قالاچاغام؟ كرات ايله ديميشم: نادر، منه يازيغڭ كلسون، منه يازيغڭ كلمير، اوغلو كا كلسون. هر ديه نده منه جواب و يرير: سنڭ بورجڭ دكل. من باشما نه كول تو كوم؟ (آغلاير) پرورد كارا! نه وقتهدك كيجه كوندوز قورقودان ياتمياچاغام؟ نه وقتهدك كوزلريم يوللاردا قالاچا قدر؟ (آغلاير) (ايله باشنى دوتير) (اوزاقدان شيپور سسى كلير) (كل جهان قولاق آسير و كيدوب يولا باقير) چه... ياواش... (فكرده) كلير... كليرلر (شيپورڭ سسى ياقينلاشير) چه... كليرلر (باقير) آله سنه شكر اولسون! ئوزيدر، چه... نادر در... (تيز ايوه كيدوب، قاپى نى ئورتير، قولدورلار كلوب ايكى طرفدن دوزوليرلر؛ نادر كلنده باش اكيرلر).

نادر — حضرات! چوق راضى يم كه، اصلان كى دعوا ايتدكز. ئوزبكلر ايمدى ضرب دستمى كورديلر؛ هر نه كه مال غارت ايدوبسكز ئوز آراكزدا بولوشكز. ايمدى كيدوب، راحت اولاييلرسكز.

(هاموسى باش اكوب چيقيرلار) (نادر ايوينه طرف باقوب، فكره كيدير) بر آي بوندان مقدم هنوز بو يرده قوجا آنام منم قارشىما كلوب «ايكىت بالام، اصلان بالام» ديبوب منى قوجاقلادى، شادلغندان آغلادى، ايمدى... ايمدى.. اوف! (ايله باشنى دوتير) ايمدى هر كاه ئوز اجليله ئولسه يدى او قدر منى يانديرمازدى. بى انصاف طائفه، قوجا آروادى يامان بر حالته سالوب ئولديرديلر. (حرصلى) اوف.. (فكره) هر چند ئوزبك لردن بر آنانڭ عوضنده مين آنالار،

آنالار مين ياواش قالاير قانئ كيم

MORQOZI QUTUBANAS

۲ - درشاه م. Ф. АХУНДОВ АДМИНИСТРАЦИЯ Республика Узбекистан

لاكن يه يوره كيم ساكت اولمايودر؛ بو طائفه نك قانتى ايچمكه حاضرام
(فكره كيدوب، اوتورير و باشنى ايله دوتير)

كل جهان — (قايىنى آچوب، ياواش ياواش كلير) (نادرى بو
خالدا كوروب، تعجب ايدير و طرفه دبير) پروردكارا! كوره سئ، يه
نه يوز وروبودر؟ (ياووق كيدير) نادر! من سنى ايوده كوزلييرديم، نه
ايچون كلميرسئ؟ يورولمايوسانمى؟ (نادر باشنى قالدوروب، باقير و
اياقا دوروب، كل جهانك الندن دوتير).

كل جهان! هر كاه بر ايل كيجه كوندوز ئوزبكلكر ايله دعوا ايتسم
ينه يورولمارام، اونلار منم يوره كيمه يامان بر داغ چكوبلر، هر بر شئى
اونو تيمشام.

كل جهان — البته منى ده؟

نادر — كورينير.

كل جهان — بس اويله منى بوندان ئوتري آتامك يورديندان دربه در
سالدك؟ من سنه نه ايلميشم؟ نه ايچون منى بو قدر اينجيديرسئ؟ كوزيمك
ايشيقي، درديمك درمانى بر رضا قلى ايدى، اونى دا ئوزكله آپارماق
ايسته ييرسئ، سن كيدندن سو كرا قولاغمى دنك ايدوبدر: كاه تفنك فكرينه
دوشير، كاه قلينج حاضر ايدير، كاه تاپانچا.

نادر — سن نه دانيشيرساك، آرواد؟ اوغول كرك آتاسنا او قشاسون،
هر كاه رضا قليدا منده اولان هنر اولماسا، اونا من اوغول ديبهرم؟ چوق
عجب ايدير كه، ايمدى دن تداركنى كورير؛ من آتامك يرينى دوتان كى،
اودا كر كدر منم يريمى دوتسون.

كل جهان — بلى منده عمريمك آخرينادك راحتك ييلمه يم
(آغلاير).

نادر — بسدر، (آجىقلى) دور كيت! (كل جهان آغليه آغليه
كيدير) منم درديم دن خبرى يوقدر. ايستر كوز ياشكى سحر دن آقشامادك
توك، آنجاق من بو پيشه مى بوراقمارام. كر كدر جميع دنيا ضرب دستمى
كوره. خلق منه ايدن احترامى طهماسه ايتمه يير؛ هامى قورقودان آديمى

ايشيدن ده بر آغاج لغدان قاچير. بوندان مقدم حسين خان آختاريردى،
ايمدى ده طهماس...
هر چند طهماس اول منيمله مهربان ايدى، اما ايمدى ييلمه ييرم كه
نه اولوبدر؟ كرات ايله كوندردىكى قوشونلارى داغيتيمشام.. (فكره)
ضرر يوقدر، وقت اولار طهماسادا ئوزيمى كوستره رم... (سس).

جواد — نادر! نادر!

نادر — (تيز كيدوب باقير) آ! دايى جان، بويور، بويور؛ (ديشا
ريدا) آى كده كل، آتى دوت. (ايكيسى ده ايچرى داخل اوليرلار).

نادر — خوش كلوبسئ دايى! اوشاقلارك كيفى نيجه در؟

جواد — (اوتورير) ئه، آى بالام! بر طور دولانيرلار. من ده
دخى قوجالميشام؛ اولكى دك ايشليه ييلميرم، بو ايل حتا تاخيل دا اكمه ديم.
نادر — هيچ فكر ايتمه. الله كريمدر! كتيرديكم غارتدن بر ايللك
سئك طعامك چقار، ايشيتدكمى ئوزبكلكره نه طوفان ايتيمشم؟ هيچ ييلير
سكى باشلارينا نه ايشلر كتيرميشم!

جواد — (باشنى ييرقاليير) آه! آه بالام! (باشنى دوتوب فكره
كيدير) ايشيتيمشم، ايشيتيمشم...!

نادر — دايى! نه ايچون آه زار ايديرسئ؟ نه سببه غمكين اولدك؟
كر كدر شاد اولاسان كه منم كى باجك اوغلى وار. اونى ييلمه ييرسكى
آديمى ايشيتجك هامو تيتيم تيتيم تيره يير، پادشاهلار منم مقابلده دوام
ايتمه يوب، قوشونلارى قويون كى قاچيرلار! من دكلم مى ئوزبكلكرى داغا
داشا سالان؟ من دكلم مى ايرانا قان آغلادان؟ بويله كومكى اولان دا
آه واى ايدر مى؟ بويله كومكى اولان دا درد ايدر مى؟ فخر ايت، كوكلك
شاد اولسون!

جواد — (باشنى قالدوروب) ييليرم. ايكيتسئ، اصلان برابرينده
جوانسك، اما.. (باشنى آشاغا سالوب).

نادر — نيجه اما؟ نه ديبيرسئ؟

جواد — (باشنی دوتوب آغلاير) هيچ بالام، هيچ! الله قوت ورسون!
نادر — دايي سنه نه اولوبدر؟ نه ايچون آغلاير ساك؟ يوره ككده نه وار، دي؟

جواد — آي بالام، نه ديم.. من نوز كونيمه آغلاميرام. بو كون صباح نوله جكم.. مني فكره سالان وطنمك قارشيق ايشلري در، اوف، اوف! هيچ بيليرسكمي نه حالدا بولونيريق: وطنمك دن كيدير، زيارتكاه لاريمز، يرلريمز نوز كه طائفه لرك اللرينه كيچيرلر. ملتيمز كون به كون ذليل، مشقته بولونير. اكين يوق، بيچين يوق، نيچه كندلرده آجلق باشلانوب، خلق چكرتكه كبي قيريلير؛ من بونا آغلايرام.. (باشني دوتوب آغلاير) (نادر فكرده؛ جواد يريندن قالقوب، نادر ك اليندن دوتير) نادر! دنيدا آد قازانماق ايكي يول ايله اولار: يامانلق ايله و برده ياقشيلق ايله؛ يامانلقلا آد چيقارماق هامويا ممكندر و بو آد هميشه لك دكل.. ياقشيلق ايله آد قازانماق هر شخصك هنري دكل. ياقشيلق ايدن شخصك آدي نه اينكه نوز ساغغندا و حتا نولندن سو كرادا ديللرده ذكر اولونار. بس هيچ روادرمي كه سنك كبي رشيد و شجاعتي جوانك آدي ساغغندا مين جوره سو كوش ايله و نولندن سو كرا لعنت ايله ذكر اولونسون؟ روادرمي كه سنك عمرك، كوچك و عقلك قولدورلقد چوروسون؟ روادرمي كه انسان بيله بيله كوزل صفتلريني پوچ ايدوب، يامان صفتلري قبول ايدو؟ (نادر فكرده) هيچ ايشيدوبسك مي كه قولدور نوز اجيله نوله؟ قولدوري يا هميشه آسوبلار، يا بوغوبلار، يا كولله ليوبلر. خلاصه، قولدور اولان كس بويله يامان ناقابل نولوملردن اوزاق دكل.. دخي نه ديم، بالام.. (فكره كيدير).

نادر — دايي، دقت ايله سوز كزه قولاق ويرييم. بويورك كوريم.
جواد — دخي نه ديم، آي بالام!.. آخر سوزوم بودر كه سن كرك بو يامان پيشه دن ال چكه سك؛ فكر كي كوچكي صرف ايدو سك ملت و وطن يولندا، بيزيم آتادان بابادان قالان يرلرمزي دشمنك الندن قورتار،

قويما زيارتكاهلارمز غيري طائفه لرك النده قالا. اوندا اميد وارم كه طهماس شاه كناهكدن كيچه.
نادر — (كوله كوله) آه! آه! طهماس شاهدا نه قالبودر كه منم كناهمدان كيچه؟

جواد — نيچه كه نه قالبودر؟ تبريزدن خيلي قوشون ييغوب خوراساني تور كمانلارك الندن قورتارماغا كيدير. نادر! دوباره سندن توقع ايديرم: آت بالمره بو يامان پيشه ني.. داغيلمش وطن، يوردي ايتمش، آهي زاري يورك داغلايان ملت سنك كبي بر ارسلان كوزليير. دورما اوغلوم! مينلرجه منم كبي كوز ياشلاريني توكن وار. بو قان آغلايانلارا كيمدن جواب كوزله مك؟

نادر — (الني باشنا آپاروب فكر ايدير) (بردن جوادك ياننا كيدير) دايي! سنك سوزلرك مني آييلتدي، بو وقته دك خواب غفلته ايميشم (فكره) ايمدي... حه... ايمدي باشا دوشيرم كه، آتام دا، من ده عبث يره قان تو كيرميشك.. بسدر! بوندان سو كرا وطنك فكرينده اولماليام.. (فكره) او قانلي ياشلار تو كنلر مندن جواب كوزله سونلر..
جواد — دوغريمي دييرسك؟

نادر — دايي! آند اولسون ير ايله كو كي يارادانا! آند اولسون رضاقلنيك جاننا كه، بو قلينج آنجاق وطنك يولندا ايشله نه جكدرا!
جواد — (الني يوره كنه قويير) ايمدي بر آز ساكت اولديم.. الله سندن راضي اولسون (آلنندان ئويير) نادر! وطن يولندا قلينج وورماق مقدس و ثواب ايشدر؛ بر ايشدر كه جميع ايران سندن راضي قالار، آتا بابامزك سومو. كلري باسديري لان يرلري دشمنلرك الندن خلاص ايدرسنسه، بويوك بر مقدس ايش ايتمش اولور ساك.

نادر — اللهك كومكلكي ايله، بو قلينجك هنرينه قويمارام غير ملت ايران توپراغندا باش قالديرسون.. ايمدي دايي سن ايوه كيت، بر آز راحت اول، من ده بر نيچه بويوروق وي ره جكم.
جواد — ياقشي كوزيمك نوري! (كيدير).

نادر — (تك) حقيقت من بو وقتەدك غفلت يوقوسندا ايميشم؛ آنجاق كناه من ده دكل، آتام تريه نى بويله ويرمشدى. چوق ياقشى كه، دايم منى آيىلتدى، يوقسا من دن سو كرا رضاقلى دا ناحق يره بو قانلارى تو كه جك ايدى. عجا نه ايچون من بر فكر ايتميرديم. آتامدان آرتيق قوچاقلق ايدە بيلميه جكديم، اما بونكله بيله بو دنيا دا نه قويدى كيتدى؟ هازادا آدى حرمت ايله چكيليير؟ قولدورلارك مجلسلرينده... بلى، اون يا ايكي رمى، اوتوز قولدور آتامك آدى كلنده رحمت اوقوييرسا، جميع ايران همان آدى قهرت ايله سويله يير... (فكره كيدير) يوق، دخى دورماق وقتى دكل (ايسته يير كيتسون).

كل جهان — (تيز نادرك قاباغنا چيقير) نادر! دايك ديهن سوز دوغريدرمى؟

نادر — نه وار؟ نه اولوبدر؟

كل جهان — نه ايچون كيزله ييرسك؟ ئوزك بيلميرسكىمى؟

نادر — (كولومسينير) يوق!

كل جهان — سن منم جانم، دوغريدرمى كه يامان پيشه دن ال چكيرسك؟ حه؟

نادر — (طرفه) بينوا سهوينديكندن بيلمير نه ايتسون (كل جهانان) دوغريدر، كل جهان، دوغريدر، من يامان قهرتلى پيشه دن ال چكديم. فقط ايمدى لازم كلير مقدس يرلرمزى، ذلالتده ياشيان ملتزمى دشمنلرك ظلمندن خلاص ايديم.

كل جهان — پروردكارا! چوق شكر، چوق شكر، كه منم دعامى مستجاب ايتدك (آغلايير) كيجه كوندوز اليم سنك در كاهاك دا ئوز ئوزيمه دييرديم: نه وقت جانم قورقو چكمكن آزاد اولاجاقدرد؛ چوق شكر كه مطلبمه چاتديم! (نادر كيدوب قولندان دوتير).

نادر — آغلاما، كيت راحت اول! دايم يولدان كلوبدر، قوجادر يورولمش اولار، اونى راحت ايت؛ اونك سوزلرى منى يوقودان آيىلتدى... كل جهان — (كيدە كيدە) الله سيبه نجات ويرسون!

نادر — (تك) بيچاره آرواد، او قدر قورقودان كيجه لر ياتمايوبدر كه سارالوب موما دونوبدر، ايمدى سهوينديكندن آغلايير. حقيقت كل جهان منى چوق ايسته يير، يوقسا من هازا، براييل خانك قيزى هازا، خلاصه!.. كيديم كوروم آداملار يرلرينده درلرمى (چيقير).

رضاقلى — (ايوك فكشريندن كلير قلنجى قنندان چيقاردير) كوريم ياقشيمى قايروبدر (باقير) چوق ياقشيدرد! (مشق ايدير) كوزيم آتامك خوشنا كله جكم مى. او قوچاق آداملارى چوق سهوير، هر چند قولدورلغا اولنجى دفعه كيده جكم، اما يانمدا او قدر نقل ايدوبلر كه قولاغم دولوبدر. بالمره قورقوم يوقدر، يوره كم... بويله تله سير كه هر كونم بر ايل كيچير، دقيقه لرى سانيرام. دونن قاچاقلاردان برى آتامك قوچاقلغندان دانيشيردى، ديير وقتيكه قورقولى دعوادا نادر قاباغنا دوشير، اويله بيله سك كه هامويا تازادان يورك ويريلير... ديير: قلنجى هيچ بوش يره چيقارتماز، ايله كه چيقارتدى، كرك دشمنك باشى يردە اولا، ايله كه ديير نادر قاباغنا دوشير، نعره سندن دشمن تاب كتيرمه يوب قاچير... آه... هانى بر تيز كيده ايديك، من ده قلنجى سيروپ (قلنجى سيروپ بر كدن) قورقما! وور (يوكو رير) ترپنمه!

(تيز قاپى دان چيقوب رضاقلى يا طرف)

كل جهان — نه اولوب؟ نه وار؟ رضاقلى، سنسك؟ (النى يوره كنه آپاروب پلله كانك اوستنده اكله شير) اوف! آى بالام، سن منى قورقوتدك، ديديم كوره سك نه اولوبدر. نه ايچون اويله ايديردك اوغلوم؟ ده لى اولما يوبساك كه.

رضاقلى — (آناسنك ياننا كيدوب، قولندان دوتير) آنا قورقما، هيچ شئى يوقدر (كولير) آه! آه!

كل جهان — (ياواش ياواش دورير) اوغلوم، بس ديوانه تك نه ايچون قشقريرساك؟

رضاقلى — هيچ، مشق ايديرديم، دييره م كوروم، آتام ايله كيدنده نيجه دعوا ايدە جكم.

كل جهان — هارا؟

رضا قلى — قاچاقچىلغا!

كل جهان — احمق احمق فكرلى باشكدان چىقارت.

رضاقلى — آنا، والله آتام دىردى سنى ده ئوزىمىلە قاچاقچىلغا آپارا

جاغام.

كل جهان — (رضاقلى نڭ كوزلىرىدىن ئويپىر) او چوقدا آپاردى سنى،

قويان كىم در؟ آللهى سەورسڭ اويە شىلىرى فكر كىدن چىقارت.

رضاقلى — (الدىن دو تىر) آنا سن منم جانم مانع اولما، قوى كىدىم.

كل جهان — (يوزىنە دقت ايله باقوب، كوزلىرىدىن نىچە دفعە

ئويپىر) برجه دى كوروم، قاچاقچىلغا نە ايچون كىدىرسڭ؟

رضا قلى — هيچ، آنجاق ايستەيىرم آتام كىبى، آد چىقاردام. قويار

ساكىمى؟ حە؟ مانع اولمازساك كە؟ حە؟

كل جهان — (كوله كوله) آتاك قولدورلغى، قاچاقچىلغى دخى

ترك ايدوبدر. دخى كىتمىە جكدەر؛ سىن دە آد چىقاردا يىلمىە جكسڭ؟ مىن دە

بو كوزلرە (كوزلىرىدىن ئويپىر) حسرت قالماي جاغام.

رضاقلى — نە دىرىسڭ؟ نىچە كىتمىە جكدەر؟ مە ئوزى دىدى كە

ياراق اسبابكى حاضر ايت؛ ايمدى سىن دىرىسڭ كىتمىە جك؟ كورينىر

سىنى آلدادوبدر، چونكە هر وقت يولا چىقاندان سىن آغلايىرسان، اونا كورە

دىوبوبدر كە، دخى آغلاما ياساك.

كل جهان — بو كونهك او فكر دە ايدى، فقط بو كون فكرىنى

دكىشوبدر.

رضاقلى — نە ايچون؟ نە اولوبدر كە؟

كل جهان — (نادرى كوروب) ئوزى كلىر، سوروش، ئوزى دىير.

نادر — رضاقلى، كلوبسڭ؟

رضاقلى — بلى.

كل جهان — (نادرە) اوغلڭ منى قورقوتدى. ايودە ايشە مشغول

ايدىم، بر دە ايشىدىرم برى فرىاد ايدىر: «قويما! وور! ترىنمە!» اىودن

تىز چىقوب كورىرم: تك ئوزى، قلىنچ ايله اوينايىر.

نادر — نە ايدىردك، اوغلوم؟

رضاقلى — (باشنى آشاغا سالوب) هيچ، مشق ايدىردىم.

نادر — نە مشق؟

كل جهان — دىير مىن دە آتام كىبى ايستەيىرم آد چىقاردام.

نادر — (النى اوغلىنڭ باشنا قويوب) قوچاق اوغلوم! هنرلى

اوغلوم!

كل جهان — مىن دە دىيرم، دخى قاچاقچىلغا كىتمىە جكسەن، ايمدى

سببىنى سورىردى كە سىن كلكك.

نادر — هنرلى اوغلوم! آد چىقارتماق ايچون دورلى يوللار وار.

آنجاق قاچاقچىلغلا آد چىقارتماق يامان نقرتلى يولدر. انسان كر كدر كە،

عقلىلە، ياقشلىقلە آد چىقارتسون. بو وقتەك قولدورلقدان نە كە سويلەيمىش

و ئوزك ايشىدوبسڭ چىقارت باشكدان. مىن دوز يولدان آزمىش ايمىش؛

بوندان سو كرا قلىنچكى آنجاق وطن يولندا چىقارت: اوغلوم، دشمنلر

وطنمى تار مار ايدىرلر، مقدس يرلرمى الدن آليرلار. بوندان سو كرا

كر كدر قولدورلغى بالمرە براقوب، وطنە كومك ايدك؛ بويلە بر يولدا

آد چىقارتماق بويوك بر سعادتدر. اميد وارم كە مىن سوزلرئىمى آكلايىر

ساك (رضاقلى دىزى اوستە دوشوب، باشنى اوزادىر؛ نادر قولندان دوتوب،

دورقوزىر و كوزلويىدىن ئويپىر) ايمدى يىلدىم كە مىن يولمدا باش قويماغا

حاضر ساك.

كل جهان — (بويىندن قوجاقلايوب) كوردك، دىدىم دخى كىتمىە

جكسكز.

نادر — ايمدى دورما اوغلوم، كىت قاچاقلارا دى كە، حاضر اولسونلار.

(رضاقلى كىدىر) (كل جهانان) سىن دە كىت مىن ايچون يولا نە لازمدر

حاضرلا؛ دايم نە ايدىر؟

كل جهان — ياتوبدر.

نادر — کورینیر یورولوبدر، اویاتما، قوی هله یاتسون. لازم اولاندا اویادارساک.

کل جهان — یاقشی (کیدیر).

نادر — رضاقلی منی چوق ایسته ییر، نه دیسم حاضردر. سوزلریم اونا اثر ایتدی، باشنی اوزادیر: یعنی: بونومی وور سوزیکدن چیقمارام دیدیکی در. بارک الله، اوغول!

پروردکار! ایتدیکم کناهلارک عوضنده عمریمک آخینه دک سنک یولکدا ثواب ایشلر ایدرم، آنجاق بو اوغلومی منه چوق کورمه! منی اونک کوزلرینه حسرت قویما!

رضاقلی — بابا حاضردرلار، قوللوقکزی کوزله ییرلر.

نادر — دی کلسونلر (رضاقلی کیدیر) آه! (فکرده) خوراسانی دشمنلرک الندن خلاص ایتدیکم کونی تیزمی کوره جکم؟

نادر — کلدیکز؟ بو ساعت آتلا نوب دوشک کندلره، اطراف اکنافه: هر کسی کوردکز دیرسکز نادر سیزی چاغیریر، هامو کرک بو کون بورایا جمع اولسون، هر کس کلمه سه آدینی سوروشوب، یازارسکز سوکرا من اولارلا کوستررم. هیچ کس ده قورقماسون، ایشیتدکز؟ هاموسی — بلی.

نادر — دی دورمایکز (کیدیرلر) سن ده رضاقلی، دی منم آتیمی حاضر ایتسونلر.

رضاقلی — بابا منم آتیمی دامی؟

نادر — یوق، اوغلوم، بو سفر سن کیتیمه جکسن، بورالار شولوقدر، سن ده ایوه باق (رضاقلی چیقیر) (بر بر، ایکی ایکی کند اهلی کلوب نادره باش اکوب قاباغندا دوریرلار) هر کس یورولوبدر اکلشسون، خوش کلوبسکز، هامو یغیلاندا منه خبر ایدکز (ایوه کیدیر).

کند اهلندن بری — هیچ بو صفت بوندان کورونمه یوبدر که دییه اکلشک.

۲ نجی — کوره سنک ینه نه وار، بلکه ایشی دوشوبدر.

۳ منجی — البته یورولوبدر، قولدورلغا کیتمک ایسته میر که آرخاین ایوده اوتورسون، ییزده توجی ویرک.

۴ نجی — خلاصه — آله تیزی رحم ایتسون، خیر ایشه بکزه میر. ۵ نجی — ییزیم ایومزی دشمن آزمی ییقیر، بودا ایمدی ایسته ییر که اولوب قالانمزی آلسون، منم سوزیمه باقساکر هامومز چیقاریق کیده ریک، سوکرا نه ایده جک ایتسون. ثولوب کیتمشیک، ثولمیشک نهینی ثولدیره جکدر (بو وقت بونلارک آراسندا غوغا دوشیر؛ بونلاری چاغیران قاچاقلار کلیرلر؛ خلق اولارلا طرف)

هامو — (برکدن) بزى نه ایچون یغوبسکز؟

(نادری کورنده سسلرینی کسیرلر).

نادر — حضرات! خوش کلوبسکز! بو وقته دک مندن و آتامدان ضرردن و اذیتدن باشقا بر شئی کورمه یوبسکز... اولا سیزدن توقع ایدیرم که، منم کناهمدان کیچه سکز، و سیزه معلوم ایدیرم که بو کوندن قولدور لغی قاچاقچیلغی بالمره براقوب جانمی، کوچمی، و عقلمی وطن و ملت یولندا صرف ایده جکم، بسدر نه قدر عبث یره قان توکدیم، بسدر نه قدر سیز منم المدن داد چکدکز، ایمدی آنجاق دوز یولی تاپمیشام، ایمدی آنجاق آکلامیشام که انسان کرک وطن و ملت یولندا ایشله یوب، غیرت حمیت کوسترسون: تکزکز کوریرسکز و ایشیدیرسکز: وطنمزی دشمن هر یردهن ضبط ایدیر، حتا زیارتکاهلارمزادا ال اوزادیرلار. بوندان سوکرا من توزیمه سوز ویریرم که وطنمزی دشمنلرک الندن خلاص ایدوب، ملتی ظلمدن قورتارام. اولنجی کیدن یریم خوراساندر که سیستانلیلاری اورا دان کرکدر قوروماق. سیزلردن کیم ایسته میر که آتا بابالارمزک مقدس یر لرینی خلاص ایدک، تا اینکه بزدن سوکرا کلن اوشاغلارمز بو بر عبرت اولا، غیرته کلوب، کوزلری همیشه آچیق اولا؟ کیم ایسته ییر که تکز اکدیکنی تیزی بیچمه سون؟ راضی سکزمی؟

هامو — راضی یق! راضی یق!...

نادر — پس ییله اولان صورتده داغلکز اطرافدا اولان کندلره:

جار چكڭ كه نادر كيدير خوراسانى دشمنلرك الندن قورتارماغا؛ هامو يغيلسون، هر كسڭ نه ياراغى اسلحهسى وار كوتورسون؛ اونى دا دبيرم، هر كسڭ غيرتى اويانمايوبدر، كيمهسون. اميد وارم كه سوزيمه عمل ايدهسكز.

هامو — حاضريق وطن يولندا باش قويماغا؛ هارا آپاريسان بزى آياز. (بركدن) نادر ساق اولسون!... نادر ساق اولسون!...

پرده

(ياريم مجلس)

(۲ نجى مجلسك مابعدى)

(واقع اولور خوراسان يولندا؛ بر نيچه چادر بر سرباز النده تفنگ چادرك قاباغندا كزنيير؛ ايكي سرباز ياووقدا دوروب، چرپى يغيرلاز).
۱ نجى سرباز — عقلڭ نه كسير؟ خوراسانا كيتمكدن بر شى اولا جاق يا يوق؟

۲ نجى سرباز — نيجه؟

۱ نجى سرباز — دبيرلر سيستانليلار قلعهنى محكم بر كيدوبلر.
۲ نجى سرباز — باحاق، كورك نيجه اولاجاقدرد؛ شاه كرك كه بر خبر كوزلهبير، اونا كوره هله كيتمك ايسته مير.
۱ نجى سرباز — نه خبر كوزليهجك، دشمنلر دلى دكللر كه، خورا سان كىبى شهرى اللريندن ويره لر: هيچ ييليرسڭمى زيارته كيدنلردن نه قدر خير كوتوريرلر.

۲ نجى سرباز — بوندان علاوه دبيرلر اونلارك خانى سربازلارا چوق مرحمت كوستيرير: هر نه غارت اولتير سربازلارك آرالاريندا بولونير.

۱ نجى سرباز — اونا كوره در كه محمود خانى سيستانليلار سه ويرلر.

۲ نجى سرباز — (النى كوزينه دوتوب) او كيمدر (تيز تيز)

چاپاراق كلير.

۱ نجى سرباز — هانى؟ هانى؟

۲ نجى سرباز — (ايله كوستيرير) اودى باق! اودى.

۱ نجى سرباز — بزيم آدام دكل!

۲ نجى سرباز — بلى، كوره سڭ كيم اولا؟

۱ نجى سرباز — بر ياقشى باق: اوزاقدان آتليلاردا كورونيرلر.

۲ نجى سرباز — (دقتله باقير) دوغريدر، غريبه چوق آتلى وار؛

كوره سڭ كيمدر.

۱ نجى سرباز — لازمدر پادشاها خبر ويرمك.

۲ نجى سرباز — اى كيمسن دايان، (تفنگى كوتورير آتماغا)

(بو وقت اولنجى سرباز يو كورير طهماسڭ چادرينا طرف. اورادا شيپور

چالنيير طهماس چادردان تيز چيقير؛ قارشيدان نادر قوشونيله كلير).

طهماس — (ئوز سربازلارينا دبير) دايان! (ايله)

(نادر يوركلى طهماس خانا طرف كلير وايكى طرفڭ قوشونى

خاموش دورير).

نادر — (قلينجى آچوب طهماسا ويرير) قبله عالم! بوقلينج ايله من

چوق آتالار اوغولسز و چوق اوشاغلار آتاسز و آناسز قويميشام، بو،

قلينج ايله چوق ناحق قانلار توكميشم. چوق ايولر ييقميشام، ايمدى

غيرت و انصاف منه غالب كلوب، كلميشم قبله عالمڭ حضورينه. خا—

هنس ايدرسڭ بو قلينج ايله باشمى وور، يا اينكه رخصت وير دشمنلرك

تصرفدن وطنمى خلاص ايديم. هر چند دايمى كوندرمىشديم قبله عالمڭ

قوللوقنا كه منم مقصوديمدن خبردار ايتسون، اما خوراسانا مخفى كوندر

ديكم آدام كلوب يورك اودلايان خبر كتيروبدر. حرصمندن صبر ايده

ييلمهديم. وئوزيمى قبله عالمه يتيرديم كه، مقصوديمدن خبردار ايديم.

ايمدى اختيار قبله عالمده در (باشنى آشاغا سالوب دورير).

طهماس — (ياووق كيدوب قلينجى ويرير) نادر! سنڭ بو وطنپرست

لكڭ و آشكاره غيرتڭ منى وادار ايدير نه اينكه سنڭ تقصير كدن كيچيم

و بلكه جميع قوشونڭ اختيارينى سنه تاپشيرم. من سنڭ تقصير كدن كيچديم.

(قوشونا يوزىنى دوتوب) خوش او ملتڭ حالنا كه نادر كى كومكى وارا!!!
خوش او قوشونڭ حالنا كه نادر كى سردارى وارا!!! ساق اولسون نادر!
قوشون — طهماس شاه ساق اولسون! نادر خان ساق اولسون!
(بورادا فارس مارشى چالئير)

پرده

۴ نجى مجلس

(واقع اولور خوراسانڭ اطرافندا: بر طرفده نادرڭ چادرى و بر
طرفدن خوراسانڭ قلعهسى).

نادر — (اوزاقدان قوشونا باقوب) ميرزا مهدى! (ياووق كلوب
داشڭ اوسته اكلشير) (فكره كيدوب باشنى ايله—دوتير).

ميرزا مهدى — سالارمعظم جناب سپهسالار سردار! نه بويوريرسكز؟
نادر — (باشنى قالدوروب) كلوبسڭ!

ميرزا مهدى — سالار معظم بو كون اوچ كوندر نه كيجه— ياتو
بسكز ونه كوندوز، بدنه ضرردر بر آز راحت اولڭ.

نادر — ميرزا مهدى! دونكى دعوا منى بر حاله كتوروبدر كه
توزىمى طرلان كى حس ايديرم. حقيقت دونكى دعوا قاباكي دعوالارا
يكره مز. قلعهنى اللهڭ كومكليكى ايله بو كون آلاجاغام: دشمنده كوچ
قالمايوبدر؛ (قوشونا نظر ايدير).

ميرزا مهدى — قوشونا راحتلك اولاجاق، يا اينكه بو كون پنه
دعوادر؟

نادر — خاير، دونكى دعوادان سو كرا راحتلك ويرمك اولماز،
ايشى كر كدر ايسى ايكن كوره سڭ، بو كون كر كدر قلعه آلنسون
(ديشاريدا سس كلير) ميرزا! كور كيمدر؟ (ميرزه مهدى چقير)
(تك) بلى، ايمدى بو دعوالاريمى طهماس ايشيدوبسه، چوق شاددر.
كورينير ايمدى منه چوقدر، يوقسا بردن بره منه قوشونڭ اختيارينى وير
مزدى وتك منى سيستانليلارڭ اوستنه كوندمزدى... خاير، چوقدا اميا

ايتمك اولماز. او كون كاغذ كوندروبدر كه تيز اصفهانا تويكى تير،
اما خبرى يوقدر. بيلمير كه ايرانى هر يردن تارمار ايتمك ايسته ييرلر
(فكره كيدوب باشنى ايله دوتير).

(ميرزا ياواش ياواش كلوب، نادرى بو حالدا كوروب دانشماير).
نادر — (باشنى قالدوروب) ميرزا كلوبسڭ؟ كيمدر؟ نه سسدر؟
ميرزا مهدى — قوللوقكرا سيستان طرفندن ايلچى كلوبدر.

نادر — ايلچى؟! (آياغا دورير) آه! آه! آه! (كولير) ايلچى!
كوره سڭ فكرى نهدر؟ قلعه آلناسا بز طرفدن قلنج يره قويدى يوقدر،
ميرزا! كوريرسڭ؟ (رشىخند ايله) بويورسون! (ميرزا چقير) (تك)
آ— ضرب دستمى دادوبلار.. ايلچى نهدر؟ كر ك خان توى كلوب توقع
ايدنه كه من اوندان ال چكم... خاير، ال چكم ره م. آنجاق توقع ايدنه
ييلر كه خلقى عبث يره قيرمايم، تويىنى تولىر مهيم... آنجاق بويله شيلرك
توقعى اولاييلر...

ايلچى — (باش اكوب) خدمت شريفكزه سلام ايدوب سيستان
خانڭ طرفندن كوندريلميشم.

نادر — خوب بويروق؟

ايلچى — خانڭ خواهشى بودر كه، عموم خيردن اوتري دعوانى
برهم ايدك.

نادر — (آجىغلى باقير) نه شرط شرط ايله؟

ايلچى — خان خواهش ايدير كه لايقنجه خراج ويرسون.

نادر — (كولير) آه! آه! قلعهده اوتوروب، دهيك ويرسون:

خوب! جناب ايلچى، خانكز چوق اعلا خيالارا دوشوبدر...

ايلچى — و برده شرط ايدير كه بوندان سو كرا من بعد ايران
ايله دعوا ايمه سون.

نادر — (كوله—كوله) جناب ايلچى، خانكزه عرض ايدرسكز؛

كه بو كون حاضر اولسون! شرط نامه نى يازوب كوندرم و بويروق ويرم
كه قولى باغلى شرط نامه يه قول چكسون.

ایلچی — (مات) آکلامیرم.

نادر — انشاءالله بر ساعت کیچر، آکلارسکز. کورینیر — خانکر دعوادا خواب غفلتده ایمش، ضرب دستمی کورمه یوبدر — والل کورسه ایدی، بو تکلیفلی منه ایتمزدی. انصافدرمی که آتابابامزدان قالان یرلری آلاسکز، مقدس یرلرمزی غارت ایدسه سکز و بزیم قوتمز اولا — اولا سیزک (خیر کره) اولان شرطلری قبول ایدک؟ هر گاه خانکر خواهش ایدیر که ئوزی اسیر اولماسون، هر گاه قوشونک عبث یره قان فشان — اولماغنی ایسته مییر، ایکی ساعته دک خوراسانک قلعه سنی — کرک آزاد ایتسون والل بو کون شهری آلت اوسته چه ویرمک، آتالاری بالاسز، بالالاری آناسز قویماق منم بورجیم اولسون. ایمدی بو یورک (ایلله یول کوستیر) (ایلچی باش اکوب چیقیر) میرزا! کوریرسک نه تکلیفلر ایدیرلر؟

میرزا مهدی — سرداریم، فکر کزدن خبردار دکلر، دونن دعوا نی کسیمکدن اولا بیلسون که خان ئوز که خیالارا دوشوبدر. نادر — اونک خیالی منه معلومدر؛ ایسته مییر وقت آلوب تازادان حاضرلاشسون. فقط من قویمارام کوز آچماغا. (آیاغا دوروب حاضرلاشیر) میرزا، باق کور هامو حاضردرمی؟ (میرزا چیقیر) (تک) خوراسانی دن ویرمک ایسته مییرلر... الله یار اولسا کوستررم!

میرزا مهدی — افغانستانان مکتوب وار.

نادر — آچ، اوقو، (نادر باقیر میرزا آیاق اوسته سس ایلله اوقو بیر) سپه سالار، ساق اولسون! افغانلار شجاعت ورشیدلککزی ایشیدوبلر و فکر کزدن خبردار اولوبلار که خوراساندان افغانه یوز قویا جاقسکز. بو خبر بونلاری تشویشه سالوب، جدی صورتده حاضرلاشیرلار، مجلس قوروب عهد ایتدیلر که الله یارخانی زنداندان خلاص ایدوب قوشونی اونا تاپشیر سونلار؛ تازه قلعهر تیکمکه مباشردرلر هر نوعله چالشیملار که قابا غکزی کسینلر. کهریزی الله یار خانک قوشونی دوتوبدر، واورادان

فرمان آبادا آتلی قوشون کوندروب ایسته بییرلر دال طرفدن سیزه مانع اولسونلار. بو احوالاتلاری واجب بیلوب، قوللوق شریفکره معلوم ایدیرم.

(شریف خان)

نادر — باشمداکی فکریمی بو خبر بوسبوتون دکیشدیردی. (فکره کیدیر) هر نه اولمش اولسا کر کدر بو کون سیستانلیلار ایلله قورتارام. میرزا! سن چیق یوقاری، تماشا ایت، دعوانی باشلییرام. (حاضرلاشیر: میرزا چیقیر) (اوجا سسله) شیپور! (شیپور چالینیر دیشاری دا قیل قال دوشیر) اولنجی فوج ساغ طرفدن، ایکنجی فوج سول طرفدن، ۳نجی دالدان حاضر اولک! (نادر ایلله اشاره ایدیر، شیپور چالنوب اوجا سسله) الله! الله! الله!

پرده

شاه طهماس — (فکره کیدیر) دوغری دیرسک، هر گاه بویله بر شیئی اولماسا بو وقته دك اونك جرئتی نهدر که منم بویوروغما عمل ایتیمه، من دیمیشم که هر احوالاتی یاز خبر ایت، اما بو وقته دك هیچ بر شیئی یازمایوبدر.

حیدر خان — بر نیچه مکتوب کوندروبدر، آنجاق اونك سوز لرینه اینانماقی اولار؟ مثلا یازیر که سیستانلیلاری قاولایوب، خوراسا نی دشمنك لندن خلاص ایتیمیشم، افغانستانی آلوب خاننی اسیر ایتیمیشم... بویله شیلر یازماقدان معلوم اولور که قبله عالمی آرخاین ایدوب، باشندا کی یامان فکر لرینی ایسته ییر بردن آشکار ایده.

شاه طهماس — بو ساعت سلیمان خاننی بر قدر قوشون ایله کوندردر سك افغانستانا اونك هر اختیارینی آلسون و بویننی اونك كرك ووردیرام. اوندا او قدر هنر اولسون که پادشاه لغا ال اوزادسون. خایر... خایر... قویمارام ایله قولدورلار تاجما ال اوزادالار.

حیدر خان — قبله عالم! نادرده بر دیل وار که هامونی آلدادار، حکمکزی یرینه تیز یتیرکز، یوقسا بدبختك یوز ویرر.

شاه طهماس — دورما! نیچه که دیدیم ایله ایدرسك؛ کیت بو سا عت سلیمان خاننی قوشون ایله کوندردر.. (حیدر خان چیقوب).

شاه طهماس — (بر آز فکردن سوکرا) هر حالدا کر کدر احتیا طلی اولماق، کوچ اونداء، آد اونداء، دولتك جمع اعیانلاری اونا طرف.. یوق، بو ایشی بویله قویماق اولماز کر کدر اونك باشی ووریللا: حیدردن سوای غیر وزیرلرده بر نیچه دفعه دییوبلر که، نادره امید باغلاماق اولماز. حیدر خان — قبله عالم! خبر کلوبدر که نادر شهرک اون بش آعاجلغندادر.

شاه طهماس — بویوروق ویرر که شهره قویماسونلار.

حیدر خان — قبله عالم! بو ساعت اونك قباغنی ساقلاماق اولماز بویوروق ویرر کر کلسون، وقتیکه داخل اولدی جلاده حکم ایدرسکر بویننی وورسون.

اوجنجی مجلس

(واقع اولور اصفهان شهرینده شاه طهماس نوز ایوبنده اکلشوبدر و حیدر خان قباغندا دوروبدر).

شاه طهماس — حیدر! نادرده بس بر خبر کلمدی؟

حیدر خان — قبله عالم، کلوبدر.

شاه طهماس — نه خبر وار؟ نه ایش کوروبدر؟

حیدر خان — قبله عالم ساق اولسون! هیچ شیئی یازماغندان بویله معلوم اولور که عبث یره قوشونك یاریسنی تلف ایدوب، بر ایشده کورمه یوبدر.

شاه طهماس — او یله شیئی اولایلمز. نادر اولا، بر ایش باجارا یلمیه.

حیدر خان — قبله عالم! باشدان كرك منم سوزیمه دقت ایدیدکر، من عرض ایتدیم قولدورا بردن بره ایله زور منصب ویرمک اولماز، کیم ییلیر قوشونك باشنا نهلر کتیروبدر... قوشون هیچ... آنجاق...

شاه طهماس — نه ایچون فکره کیتدک؟ سویله کوریم!

حیدر خان — قبله عالم! جرئت ایدوب عرض ایده یلمیرم.

شاه طهماس — (حرصلی) دی کوروم نه اولوبدر؟

حیدر خان — قبله عالم! بویله دیرلر که کویا نادر قوشوننی—

نوزینه تابع ایدوب، ایسته ییر حتا پادشاهلغا ال اوزاتسون.

شاه طهماس — سن هاردان ییلیرسك؟ کیم دیرر؟

حیدر خان — قبله عالم! کراتیله یازوبسکر که کلسون، نه ایچون

کلمیر؟ و بوندان علاوه ایشیدیرم، خلق و قوشون اونا بویوک محبت کوستریرلر.

شاه طهماس — ياقشى، سن جلاده دبيرسك حاضر اولسون، و بويوروق وير كه نادر شهره داخل اولاندا قوشونى بر آغاجلقدا قوسون، وشهرك خلقى چوق شادلق ايتمهسون (طهماس نوز اوتاغنا كيدير).

حيدر خان — هر نه حيلم واردى ايشلتديم. ايمدى مندن مقرب پادشاهه بر كيمسه اولماديغنى نادر دوشونير. منيم اصلم خان، دولتك هر بر اختياري منيم اليمده. نادر ايسه دونكى قولدور. دوغريسى يوره كيم قبول ايتمير كه دونكى قولدور بوكون بو طور شان شوكته لايق اولسون.. خير... وقتنده كر كدر ايش كورمك.....

شاه طهماس — (داخل اولور) (اوزاقدان شيپور سسى) حيدر بونه سسدر (حيدر خان قاپى يا كيدر كن، قاپيدان نادر وسر كرده لر داخل اولوب شاهك قاباغندا ديزلرى اوسته اوتوريلار) دورك! (اليله كوسترير) بر آدام كه پادشاهك امريندن چيقدى، اونا خير دعا ويرمك اولماز، اونك باشى كر كدر وورولسون (نادر و غيريلرى آياقا دوروب، بر برينك يوزينه تعجب ايله باقيلار).

نادر خان — قبله عالم نه كناهك صاحبي يم؟

شاه طهماس — كناهك چوقدر: نيچه آيدر كيدوبسك بش مين قوشون آپاروبسك، بو وقته دك بر شى يازمايوسان، پس بوندان معلوم اولير كه پادشاهك امريندن چيقوب باشكدا قارا فكرلر بسله بيرسك. من او باشى يوق ايتديررم. (بر كدن) جلاد!

نادر خان — (اوجا سسله) صبر ايدكز قبله عالم! توقع ايديرم قوللوقكزا كوندرديكم مکتوبلارى بويوراسكز كتيرسونلر.

شاه طهماس — نه مکتوب؟

نادر خان — هر نه كه اولوبدر، هر شهرى كه آلمشيق هاموسنك باره سنده ميرزا مهدى يازوبدر. ميرزا دوغريدرمى؟

ميرزا مهدى — بلى، هر احوالات كه اولوب، وقت به وقت تفصيلاً قبله عالمك قوللوقنا يازيلوب كوندريلوبدر.

شاه طهماس — حيدر! كاغذلارى كتير كوروم.

نادر خان — قبله عالم! فكر كزه كدرمى، قوشونك قاباغندا آند ايچديم كه بوندان سو كرا صميم قلب ايله ملت و دولته كومك ايدم جكم؟ اولاييلرمى او آنديمدان سو كرا پادشاهما و دولتمه خيانت ايدم؟ شاه طهماس — اونلار كه نه سوزدر... انسانك قبلنى بيلمك اولماز.

(حيدر خان كاغذلارى كتيروب ويرير شاهه)

حيدر خان — قبله عالم! آنجاق ايكي كاغذ آلنوبدر (شاه طهماس كاغذلارى آلوب باقير).

شاه طهماس — (باشنى بيرقاليوب) بلى، هر كاه بورادا يازيلا نك هاموسى دوز اولسا، چوق هنرلر ايدوبسكز، اما...

نادر — قبله عالم! سبب نه در كه منيم سوزلريمه اينانميرسكز؟ ونه سببه كر كدر من يالان دانيشام ويا اينكه يازام؟ توقع ايديرم بويوراسكز قالان مکتوبلارى دا كتيرسونلر.

شاه طهماس — (حيدر) داهادامى وار؟

حيدر خان — قبله عالم! غير مکتوبلار او قدر لازملى اولماديغنا كوره ساقلاماميشام.

شاه طهماس — احوالات فكر كده در يا يوق؟ نه يازيلمشدى؟

حيدر خان — بر غريبه لازملى سوز يوقدى، او باره ده كراتيله قبله عالمه عرض ايتميشم، ومخفى ايدم جكم.

نادر خان — (آجىغلى) قبله عالمدن چوق توقع اولينير كه قالان مکتوبلارى هارادا اولسا حيدر خان تاپسون؛ ايكنجى، من دولت و ملت يوليندا قلينج وورام، نيجه اولاييلر كه، دولتك مندن كيزلين سوزى اولاي، و حال آنكه جميع قوشون هاموسى منه تابعدر: نول ديسم نولرلر، قال ديسم قالارلار...

شاه طهماس — نادر! نوزيكه چوق اميد ايديرسك، يامان فكرلرى باشكدان داشلا يوقسا.. باشكدا نوز كه بر خياللار كيچير؟ هه؟

نادر — شاهم! فكريمده وطنه رونق ويرمكدن، اونى دوشمنك

ظلمندن مشقتندن قورتارماقدان باشقار شی یوقدر. قبله عالم! بونی کر کدر
فکر کزدن اونوتمیاسکر که منیم خصوصی دشمنلریم چوقدر، کوزلری
کوروب خائین اولان یورکلری قبول ایتمه ییر که من قولدورلغدان قبله
عالمک مرحمتیله کلوب بو شان شوکته چاتام. خلاصه... (فکرده) معلوم
اولیر که من قبله عالمک بویورماغنا کوره نوز که فکرلره دوشمیشم. بلی..
هر گاه منیم او فکرلریم قبله عالمه ناخوشدر بویورسون بو ساعت باشمی
وورسونلار؛ آنجاق توقع ایدریم هامو مکتوبلاری تاپدیروب، او قویا
سکر، او وقت یقین ایدرسکر: من قبله عالمک حضورینده نه اینکه تنبیهه،
وبلکه بویوک اولان منصبه لایق اولام.. بو بیچاره سرکرده لر وقوشون
اصلان کبی دعوا ایدوب، جمیع خوراسان و افغانستان محاللارینی
زلزله یه کتیروب، خانلارینی اسیر، یرلرینی تارمار ایدوبلر. بونلار کو
سترن غیرتک اجری بودرمی؟ بو بی نوالر شایه خرم کلرکن فکر ایدر
دیله: «شاهمز بزه مرحمت وانعام ایده جکدر»، فقط... (فکره کیدیر).

شاه طهماس — (حرصلی) منه نصیحت ایتمه (باشنی ایله
دوتوب فکره کیدیر والیله اشاره ایدر که چیقسونلار) (نادر خان و
غیریلری چیقیرلار) (تک) یوره کمزی شادایده جکدر! انعام ایده جکدر!
یاقشی شاد ایدرم! دونکی قولدور منه نصیحت ایدر. خایره، کورینیر بر
شی واره؛ حیدر دین سوز کر کدر دوغری اولا. انسان بویله اولیرمش؛
بر آز که آینه اختیار ویررسک ئوزینی ایتیرر. (فکر) یوق بو ایشی
بویله قویماق اولماز! وقت ایکن چاره قیلماق (فکر) نه ایتمک؟ کیمدن
ییلیم که حقیقت نادر پادشاهلق فکرینه دوشوبدر. حیدرک سوزینه چوقدا
اینانماق اولماز (فکره) تاپدییم... میرزا مهدی نادرک اک مقرب آدامیدر،
اونک هر بر کیزلین فکری اولارسا ییلر... طلب ایدرم. قورقوسندان
هرنه وارسه، آچوب دیبر. (قاپوداکی فراشا) حیدر خانی بورایا چاغیر
(فکرده).

حیدر خان — (داخل اولور) قبله عالم، بویوروغکز؟

شاه طهماس — حیدر! بو ساعت مهدینی بورایا چاغیرت!

حیدر خان — قبله عالم، ساق اولسون! میرزا مهدینی؟
شاه طهماس — میرزا مهدینی! میرزا مهدینی! منه لازمدر. نادر
اونسز هیچ یره کیتمز واوندان بر شی کیزلتمز، بربرینه محبتلری
چوقدر.

حیدر خان — تعجب! قبله عالمک حضورینده اویله آداملارک نه
ایشی کرک اولا؟

شاه طهماس — حیدر! ایله دیمه، مهدی عقللی آدامدر؛ یاقشی
قلمی وار. من ایسته ییرم مخصوصی نادرک باره سنده اونکله صحبت
ایدم.

حیدر خان — به چشم! (چیقیر).

شاه طهماس — مهدینی قورقوتماق کر کدر. یوقسا، نادرک پنهان
ایشلرینی آچماز؛ نادری او چوق ایسته ییر (فکره) بلی قورقو باشا بلا
در، اونی زندانا سالدیررام (فکره) یوق... اول خوشلق ایله، هر گاه
خوشلق ایله اولمادی، اوندا کوچ ایله دیدیردرم.

حیدر خان — (داخل اولور) قبله عالم ساق اولسون! مهدی
کلوبدر.

شاه طهماس — دی کلسون (حیدر چیقیر).

میرزا مهدی خان — سلام علیکم!

شاه طهماس — مهدی! اکلش! (میرزا مهدی اوتورمایوب قولی
باغله قاباغندا دوریر) (شاه طهماس حیدر خانا اشاره ایدر که چیقسون)
مهدی! قلمک یاقشی اولماغا کوره، ایسته ییرم سنه بر بویوک منصب ویره م،
آنجاق کر کدر که صدق یورکله دولته قوللوق ایده سک.

میرزا مهدی خان — (باش اکوب) قبله عالمک مرحمتی منیم
اوزه ریمه چوقدر، آنجاق قبله عالم ساق اولسون، بویوک منصبه من ئوزیمی
لایق ییلیم.

شاه طهماس — امید وارم که قلمک کوچیله دولته چوق منفعت
کثیره سک؛ دولته وملته ضرر اولان شیلری تاخیرسز ییلدیره سک که وقتنده

بلانك علاجنى تاپماق (ميرزا مهدى خان فكرده) نه ايچون فكره كيتدك؟
آنلامايرساكمى.

ميرزا مهدى خان — قبله عالم! حقيقت آكلامايرام!

شاه طهماس — آكلامايرساك؟! مثلا: بر شخص پادشاهك جاننا
قصد ايده، بويله بر احوالاتى لازم كليرمى خبر ايدهسك؟
ميرزا مهدى — البته!

شاه طهماس — پس دى كوريم نادرك طرفندن بر شىي ايشيتمه
يوسنمى؟

ميرزا مهدى — خاير، قبله عالم!

شاه طهماس — بلكه مقام دوستلغندا سنه ديمش اولا كه كويا
فكريندن پادشاهلق كيچير.

ميرزا مهدى خان — قبله عالم! نيچه ايلدر من اونكله بر يرده
اولورام، هر بر سري وپنهان سوزى اولوسيا مندن كيزلتمه يوبدر، همه
وقت فعلندن و قولندن سلطنتكرك پايدار اولماغى و قبله عالمه آرتيق دره
جهدده دجبتى آشكار كورينير. حقيقت دعوا مقامنداشير كى شمشير النده هامو
دان قاباق دشمن مقابلنه كيدوبدر. پادشاهينى سهومهين شخصده بو طور
ايدرمى؟

شاه طهماس — پس كورينير هيچ بر شىي ايشيتمه يوسك؟

ميرزا مهدى خان — هيچ!

شاه طهماس — (حرصلى) سنى زندانا سالاندان سو كرا هاموسنى
ديرسك... كيت، اما بر آداما بريم صحبتتمزى دييوسك، ئوزيكى ئولمش
ييل (باش اكوب كيدير).

شاه طهماس — (فكرده) بلكه حيدر سهودر؛ عقم كسمير كه
نادرده بويله جرئت اولا، هر كاه بو فكره دوشمش اولسادا بويله تيزليك
ده آشكارا چيقتماز (فكره. كيدوب باشنى ايله دوتير).

حيدر خان — (ياواش، ياواش داخل اولير) قبله عالم! نه يوز

ويروبدر؟

شاه طهماس — (باشنى قالدوروب) سنسك؟ حيدر، من فكريمى
سك باره كده دكيشديرديم. دولت ايشلرينده سندن منه مقرب آدام
يوقدر؛ ئوزك كوريرسك سنه نه قدر مرحمتم كيچير. جميع دولتك اختيا
رينى ويرميشم سنه، بونكله بويله، ايشدن بويله معلوم اولور كه سن ايسته
ييرسك نادر كىي آدامى منه دشمن ايدهسك. دييرسك، كويا نادرايسته يير
پادشاهلغى ايلمدن آلسون، تخته ئوزى اكلسون، منيم هيچ دليلم يوقدر.
ميرزا مهدى كه، اونا مقرب آداملارك بريد، سويله يير نادر، منيم بولمدا
باش قويماغا حاضردر. و برده غير مکتوبلار كه نادر اشاره ايدير، منى
تشويشه سالوبدر. هانى او مکتوبلار؟

حيدر خان — قبله عالم! او مکتوبلارك مضموننى سيز بيلرسكز؛
همان مکتوبلاردا يازيلان احوالات افغانستانك باره سنده در... بوندان غيرى
بر احوالات يوقدر، او كه قالدى نادرك امينليكنه،... شكم چوقدر... قبله
عالم! سيز كله صحبت ايدنده دقت ايتد كرمى ديدى: قوشونلار و سر كرده
لر هاموسى منه تابعدر... بو نه سوزدر؟ اشاره دكلمى؟ (شاه طهماس فكره
كيدير).

شاه طهماس — بس نادرك خاين اولماغنى كورينير سن يقين
ايدوسك؟

حيدر خان — يقين؛ منه كون كىي آشكاردر. منيم مصلحتمه كوره
نادرى كر كدر بو كون زندانه سالالار، تا اينكه علاقيسى هيچ كيمسه ايله
اولماسون، چونكه بو خبرلرى ايشيتسه هم قوشونى وهم سر كرده لرى
تحريك ايدر كه، قبله عالمك يوزينه عاق اولسونلار... (شاه طهماس فكره
كيدير؛ حيدر خان قوينيدان كاغذ چيقاير؛ شاه طهماس كاغذى كورير).

شاه طهماس — بو ساعت بويوروق ويررسك اونى حبس ايتسونلر
(بر كدن) بو ساعت!
او نه كاغذدر؟

حيدر خان — قبله عالم! بو كون كلوبدر. عثمانلى دولتى بريم
شرط نامه مزه جواب يازوبدر.

شاه طهماس — نه يازوبدر؟

حيدر خان — يازير كه كرك بز آراز چاينك ساغ طرفنى اونلارا ويرك...

شاه طهماس — (فكرده) ساغ طرفنى... خاير، اويله شى اولاييلمز!
حيدر خان — البته بويله شى اولاييلمز، اما...

شاه طهماس — (آجقلى) نيجه اما؟

حيدر خان — چاره مز يوقدر، كرك راضى اولاق!

شاه طهماس — نيجه چاره مز يوقدر؟ نه ايچون كرك راضى اولاق؟

حيدر خان — قبله عالم! عثمانلى نك مقابله چيچماق ايچون اقلا كرك ايكيرمى مين قوشونمز اولاي، بو قدر قوشونى كيچن دعوالاردان سو كرا ييغماقنى اولار؟

شاه طهماس — (باشنى ايله دوتير وير آز فكردن سو كرا) يوق... من سهو ايتيمش؛ بو ساعت كيدوب، نادري چاغراسان بورايا، اولكى بو يروغيمى كه حبسه سالسونلار، البته ديمزسك، من كوريرم اونسز بوايش باشا كلمز. بو ساعت كر كدر اونى حضوريمه كتيره سكر و جعفر خان، محمد خان بورادا اولسونلار!

حيدر خان — قبله عالم!

شاه طهماس — دورما بويوردنغا عمل ايت (حيدر خان چيقير)؛ نادر بو حالتده دولتك مشكل ايشلرينده كر كدر، آه.. نه يامان حالتدرا! (فكرده) نه ايچون من حيدر اينانوب، نادري نوزيمه دشمن ايديرم؟ يوق تمامدرا! بو كوندن حيدر چوقدا اميد ايتمه مك.

رضا خان — قبله عالم! بو ساعت خبر كلوبدر كه عثمانلى ايروان دان كيچوب، اوتوز مين قوشون ايله بزيم توپراغا آياق قويوبدر.

شاه طهماس — ايله شى اولاييلمز؛ آنجاق بو خبر واردر كه بزيم شرط نامه نى قبول ايتمه يوب، ايسته يير كه آراز چاينك ساغ طرفنى اونلارا ويرك.

رضا خان — قبله عالم! بو خبرى يقين ييلوب، قوللوقكرا كلشم، يوقسا جرئت ايتمزديم.

شاه طهماس — بس حيدر كورينير سهودر. آه! خاين! آه بدبخت حيدر! بو ساعت اونى چاغيراساك كوريم بو احوالاتلارى نه ايچون كيزله دير.

(رضا خان ايسته يير چيقسون) (نادر خان، حيدر خان، محمد خان جعفر خان داخل اوليرلار).

شاه طهماس — (نادره) من سنك تقصير كدن كيچوب، اولكى اختياريكى قايتايرام: اميد وارم كه بر پارا خيالاتدان قايدوب، صداقت ايله خدهت ايدسهك. بو ساعت رضا خان بر غمكين خبر كتيروبدر كويا، عثمانلى بزيم يرلره آياق قويوبدر، اونا كوره وقتى فوت ايتمه يوب، رضا خانى، محمد خانى و جعفر خانى كومكچى كوتوروب كيدرسك دشمنك مقابله!

نادر — (اول يواش سسله، سو كرا كيتديكجه سسنى اوچالدير) قبله عالمك مرحمتى منيم اوزريمه چوقدر. بو وقته دك صدق قلب ايله دولته وملته قوللوق ايتيمش؛ وطنمى دشمنلردن خلاص ايتيمش؛ خوراساندان سو كرا قبله عالمك خبرى اولما اولما افغانلارك اوسته كيتيمش، يرلرينى آلوب نوزلرينى داغا داشا سالوب، وقتنده شاهمه خبر ايتيمش، اما بو قوللوقلاريمك عوضنده قبله عالمك طرفدن نه اينكه بويوك مرتبه يه وحتا بر خوش نظره ده لايق اولمامشام. من هيچ! اما قوشون، قوشون ايچون پادشاهمك «مرحبا» سسى قوت قلب وبويوك سعادتدر... دولته بو كونه دك من خيانت ايتمه ميشم، بونكله بويله قبله عالم! برساعت بوندان اقدم، نيجه كه ايشيتديم، بويوروق ويرميشسكز منى حبسه سالسونلار... چوق تعجب! چوق تعجب! سبب؟ سبب؟ انسانك بي انصاف، بي غيرتلكى وبخيللكى! بيليرم هاموسنى، بيليرم، فقط قبله عالم! نوزيمه جرئت ايدوب دييرم: هميشه پادشاه ايله ملتك آراسندا اولان پرده دولتك ويران اولماقنا وملتك بدبختلكنه اك برنجى سبب اولوبدر. بو پرده وزيرلردن عبارت بر شيدز كه هم پادشا

هی وهمده ملتی قارانغدا ساقلار؛ نه پادشاهک ملتن ونه ملتک پادشاهدان خبری اولماز. ملتک ظلمدن آه ناله سسنی پادشاه ایشیدرسه، وزیر لردیر لر: «قبله عالم! سنی ملت آلقشلا ییر — آلقشلا ییر... عقسز، فراصتسز ئوزوظیفه سنی آکلامیان پادشاه بو سوزلره اینانار، اینانوب دا زواللی ملتک دائما کوز یاشنا و آخرده وطنک پوچ اولماقتا سبب اولار».

ایمدی حضرات! بر پادشاه که دولتی و ملتی تاپشیرا بی انصاف بی معرفت شخصلره (باقر حیدر خانا و سسینی اوجالیدر) بر پادشاه که جان فشان اولان قوشونک و سر کرده نک قدر قیمتنی بیلمیه (یوزینی خانلارا) تاج، و سلطنته لایق دکل. هر گاه ایسته ییرسکز وطنمز هر فساددان خالی و آلوده اولار — کر کدر بویله پادشاه سلطنتدن خارج اولسون!...

جعفر خان، رضا خان و محمد خان — (هامو قلینجلارینی سییروپ) دوغری بویوریرسکز، نادرشاه ساغ اولسون! نادرشاه ساغ اولسون! (شاه ظهماس و حیدر خان ئوزلرینی ایتیریر لر و دیلیری دوتولیر).

پرده

۴ نجی مجلس

(واقع اولور اصفهاندا؛ نادرک ایش اوتاغی: بر طرفده اوستول اوسنده کتابلار. اوتاق خالی لر ایله دوشنمش؛ میرزا مهدی خان اوتوروب یازیر).

میرزا مهدی خان — کوره سک بویله بر وجودی ایران داها کوره چکمی؟ چتین! سوزی بر، یوره کی صاف، شیر یوره کلی، اصلان قوتلی، وطننی سه وهن، ملت یولندا جان قویان. صاحبسز لره صاحب، کومکسینز لره کومک ایدن، یتیملره پروریش ویرن نادر، حیفا که تیز قوجاادی. ایمدی دوز قرق آلتی یاشی وار. بونکله باقاندا آلتش سننده قوجایا اوقشاییر. آی زمانه! کیم دیردی نادر بویله تیز دعوان ال چکر؟ حاضر دعوا آدی کلنده ئوز که لرینی کوندیریر، آخربنجی داغستان دعوا سندان سو کرا چوق تغییر تاپوبدر. دوغری دیر لر: «سوز قلینجدان کسکین اولار»

حقیقت اویله در! نا انصاف شخصلرک سوزلری، بی غیرت مفتخور خانلارک بخل حسدلری نادره چوق تاثیر ایدوبدر. حیدر خان جزاسنا چاتدی، جعفر خان، رضا خان، محمدخان — دولتک اولنجی آداملاری — شاهددر لر که نادر تختدن باش قاچیرتدی، اما ایمدی همان بوشخصلر نادرک باره سننده غیری سوزلر دانشیرلار؛ دیر لر کویا، نادر صفوی نسلک اندن سلطنتی کوجله آلدی... خلاصه، بو آخروقت نادرک احوالی خیلی پریشاندر، بر بوش سوز ایله حالتندن چیقیر؛ کور ایش نه یره چاتوبدر که، منیمله ده حرصلی دانشیر. و حال آنکه، منم خاطریمی چوق ایستردی. کیم ییلیر، بلکه منندن ده، سوز دوزه لدوب دیوبلر (فکر) (قاپی یا طرف کیدوب باقیر) هیهات! بوندن مقدم صبح ساعت بشده — آلتی دا ایشه مشغول اولاردی، اما ایندی ساعت اوندر، بو وقتهدک کلیمیر. (قاپی دان باقیر) یوق کلیر.

(میرزا مهدی کاغذلارینی کوتوریر، نادر النده آغاج شاه پالتاریندا حرصلی، یاواش یاواش داخل اولور).

نادر شاه — (اطرافنا نظر یتیریر) میرزا، داغستان دعوانسی یازوب قورتاروبسانمی؟

میرزا مهدی خان — خایر قبله عالم، قورتارماغا آز قالوبدر.

نادر شاه — نیچه کونه تمام اولار؟

میرزا مهدی خان — قبله عالم! اون کونگ عرضنده قورتارام.

نادر شاه — (حرصلی) یاز، یاز، تیز قورتار، منه لازمان! (فکر).

میرزا مهدی خان — قبله عالم، نه بارهده؟

نادر شاه — بر نیچه داخلیه ایشلر وار، بر نیچه قانونلار وار؛ ایسته

بیرم یازاساک (فکر). اولا، فکریم بودر که ایکی دشمنی باریشدیرام.

(میرزایه دقتله باقیر).

میرزا مهدی خان — قبله عالم ساغ اولسون، آکلامیرام!

نادر شاه — (آجیغلی) حه! حه! البته آدام دیمیرم: ایکی دشمن؛

یعنی ایکی مذهب. (میرزا فکره کیدیر) نه ایچون فکره کیتدک. یوقسا ینه باشا دوشمیرسک؟

میرزا مهدی خان — بلی قبله عالم! ایمدی باشا دوشدیم.

نادر — دوغریسی، شیعه سنی آدی ایشیده بیلیمیرم. کرک بو ایکی

مذهب برله شه. نه سببه منفعتی نه در؟ اونلاری سوکرا دیهرم.

میرزا مهدی خان — دوغریدر، قبله عالمک النده هر بر شی آساندر،

اما... بو ایکی مذهبک بزشمکی چتیندر.

نادر شاه — منیم الیمده هیچ بر شی چتین دکل! انشاءالله، هر

گاه الله یار اولسا، مقصودیم چاتارام. دونن رضا خانی کوندردیم آخوند

ملا علی اکبرک یاننا که ایمیدن باشلاسون خلقه نصیحت ایتمه. بو کون

کرک جواب کتیره. وقتیکه بورادا خلق حاضر اولدی، اوندا عثمانلی یا

یازمالیام تا اینکه شرط، شروطلرینی منه معلوم ایده لر.

میرزا مهدی خان — الله خیر ویرسون!

نادر شاه — ایکنجی فکریم بودر: کر کدر انجیل بزیم دیله ترجمه اولونا!

میرزا مهدی خان — قبله عالم! او نه ایچون؟

نادر شاه — دولتک منفعتی ایچون هر پادشاه لازم کلیر غیرطائفه نك دیننی بیلسون، تا اینکه غیر طائفه ایله دیننه موافق رفتار اولسون.

میرزا مهدی خان — بلی قبله عالم! فکر کر کوزل بر فکردر.

نادر شاه — اوچنجی فکریم: ملالارک اختیارلارینی آزالتماق..

حساب ایتیمیشم بر ایلده مسجدلردن یدی میلیون منات منفعت آلینیر، هیچ بیلیرسک کیملر دصرف ایدیرلر؟

میرزا مهدی خان — خایر، قبله عالم!

نادر شاه — ملالار و آخوندلار! بو پول کر کدر دولتک خزینه سنه

بیغیلسون، زیرا که خزینه ده پول اولماسا، قوشون ساقلاماق اولماز، قوشون

اولمازسا، وطن ساقلاماق اولماز، وطن کیدرسه مسجدده اولماز و بلکه

دینده الدن کیده.

میرزا مهدی خان — قبله عالم! بس ملالار نه یله دولانا جاق ایتسونلر؟

نادر شاه — اولا بو قانوندان سوکرا هر بر تنبل ملالغا قاجماز.

ایکنجی، ملالغا لایق اولان شخصلره، دینه رواج ویرن علمالره اسلامک

غیرتنی چکن آخوندلارا مواجب تعیین ایده حکم...

اصل مطلب بودر که، ملانی ئوز اختیارینا قویماق. بر دولت که

ملالار اختیاریندا یاشادی او دولتده ترقی اولماز... چونکه بر نیچه سبیره

کوره ملا قسمی همیشه چالیشار که، خلقی قارانلغدا یاشاتسون... دها

دوغریسی دولته دائر قانونلاری بالمره روحانیلردن آلماق کر کدر...

(فکر) دوردنجی فکریم بودر: کر کدر منیم پادشاهلغمددا فقیر وسائل

تاپولمیا، مکر اینکه، السز آیاقسزلاردان باشقا؛ بر دولتک که فقیری

سائلی چوق اولدی، او دولتک تیز پوچ اولماغنا احتمال وار... خلاصه،

بو منوال باشمدا چوق فکرلر وار... (فکره کیدیر) امید وارم که بونلار

هاموسی دوزه له... بو کون رضا خانی کوزلییرم آخوندان جواب کتیر
ون، کرک که کلن اودر.

نادر شاه — رضا خان! نیجه اولدی؟

رضا خان — قبله عالم! فکر کرک هاموسنی بیان ایتدیم، لاکن.

نادر شاه — (آجیقلی) نیجه لاکن؟ حه، دی کوریم.

رضا خان — قبله عالمک کوزل فکرلری آخوندا خوش کلمه دی..

نادر شاه — خوش کلمه دی؟ من ایسته میرم ئوزینی بورایا چاغر
دییرام، تا اینکه منیم یانیمدا قورقوسندان بلی دیوب، کیدنده ینه ئوزیلد
یکتی ایده. ایمدی که بویله اولدی (آغاجی یره ووریر) بو ساعت، دی
کوریم نه ایچون خوش کلمیر؟

رضا خان — قبله عالم! دییر من عوام ناسدان قورقورام، بر سوز
بو باره ده دانشام، ایومی غارت ایدرلر.

نادر شاه — آی بیچاره، جانندان قورقما ییر، ایویندن قورقیر، ایمدی
که بویله اولدی (حرصلی) بو ساعت کیدوب بو یروق ویررسک باشنی
کسسولر. دینه رخنه سالان مالارک پرستاری اولان سلیمان خانی حبسه
سالسونلار... (حرصله نوب، آیاغا دوریر، حرصندن دانشا بیلمه یوب، آغا
جی یره ووریر) دورما، بو ساعت پادشاه بو یوردیغنا عمل ایت... (رضا
خان چیقیر) میرزا، بو ساعت سلطانا کاغذ یاز که، من خاهش ایدیرم عموم
خیردن ئوتری ایکی مذهب برله شه، ایشدک؟ (آغاجی یره ووریر) من
کوستررم، او ملعون مفتخورلارا.

میرزا مهدی خان — به چشم! (نادر شاه چیقیر) بلی، آز دشمن وار
دی، ایمدی ده مالار؛ بونلارک قاباغندا دایانماقمی اولار؟ بوندان مقدم
ینه مندن سوز ایشیدردی، اما ایمدی آرتیق سوز دانیشماق اولمیر. انصافاً
باشندا کی فکرلر نه کوزل فکرلر در. نه کوزل قانونلار در! بونلار هامو
سی دین پرست و ملت پرستلیک نشانه سیدر، اما حیفا آکلامیزلار.

(جعفر خان ایچری داخل اولیر).

جعفر خان — میرزا مهدی خان! بو نه احوالاتدر؟ دییرلر شاه

بو یوروق ویروبدر ملا علی اکبرک بویننی وورسونلار.

میرزا مهدی خان — بلی، خان، دوغریدر.

جعفر خان — سبب؟

میرزا مهدی خان — بر نیچه سفارش کوندرمشدی، عمل ایتمک
ایسته میر.

جعفر خان — نیجه؟ نه سفارش؟

میرزا مهدی خان — رضا خاندان سوال ایدکز، سیزه هاموسنی
تقل ایدر، چونکه ایشک ایچنده اودر.

جعفر خان — بو ایش یاقشی اولمادی، مالاری ئوزینه کرک دشمن
ایتمیه ایدی... (فکر).

میرزا مهدی خان — فکر ایدیرسک، کوریرسک حق ایدیر، بونک
سوزی اودر که دینه رخنه سالماسونلار، بونک چالشدیغی اودر که اسلام
قوتلنسون، ملت آلسون، وطن ترقی ایتسون. نه ایتمه لی؟ بو بر طرفدن
ایشی دوزلدیرسه، خانلاردان بر نیچه سی پوزیر، مثلاً: بو یوروق ویروبدر
که سلیمان خانی حبسه سالسونلار. چونکه بر نیچه مفتخورلاری پادشاهک
یوزینه دورقوزیر.

جعفر خان — الله اکبر! نه یامان ایش اولدی. ترس کبی ده بو کون
شکارا چاغر ویدر، کرک کیدک، بونک بو حالتنده شکارا کیدرسک کرک
هر قدمنه دقت ایده سک. الله بویله ایلیه ایدی که، شکارا کیتیمیه ایدی.
میرزا مهدی خان — اولسون که بو کون شکارا کیتیمیه، چونکه
اوقاتی نهایتده تلخدر.

جعفر خان — خیر، نیجه اوقاتی تلخ اولمش اولسا، دیدیکی سوز
فکریندن چیقماز. یاقشیمی بودر که من کیدیم، بلکه منی کورمه سه شکار فکرینه
دوشمیه (ایسته ییر چیقسون، نادر راست کلیر).

نادر شاه — جعفر؟ هارا کیدیرسک؟

جعفر خان — (قورقا، قورقا) هیچ قبله عالم.

نادر شاه — (حرصلی) نجه که هیچ؟ هارا کیدردک؟
 جعفر خان — ایسته دیم فراشدان خبر آلام: قبله عالم بو کون
 شکارا تشریف آپاراجا قدر، یا یوق؟
 نادر شاه — البته! البته! (میرزا مهدی خانا) دی حاضرلاشسونلار.
 (میرزا مهدی خان چیقیر) (جعفر خانا) بو کون شکار کرک یاقشی
 اولسون.

جعفر خان — بلی، قبله عالم!

نادر شاه — سبب؟

جعفر خان — قبله عالم بویوریر.

نادر شاه — (ریشخند ایله) قبله عالم بویوریر! هر ایشده من
 دیدیکمه قولاق آسسا کر، چوق یاقشی اولاردی مثلا: سلیمان خانا، کراتیله
 دیمشم که سن دولته قولوق ایتمکدسنه، کیدوب بر پارا آداملار ایله عبث
 یره وقتکی کیچریرسک. خیر، من دیدیکم سوزلر، هوایه کیدیر. ضرر
 یوقدر. ایمدی بلکه دوشونه (آجیقلی).

میرزا مهدی — قبله عالم ساق اولسون! شکارا حاضردرلار.

نادرشاه — کیدک (میرزا مهدی خانا) میرزا! سن ایشکده اول، دیدیکم

مکتوبی یازارسان (نادر شاه و جعفر خان چیقیرلار).

میرزا مهدی خان — (تک) لازمدر مکتوبی بو ساعت قورتارام.

غریبه انساندر! باشی نیجه قاریشیق، فکری نیجه داغنیق اولسادا، ینه
 دیدیکی سوز فکریندن چیقما ییر (یازیر و هردن بر قلمی ساقلا یوب، فکره
 کیدیر) ایشلرک بویله قاریشیق وقتنده چوق مشکلدر که، بو باشا کله،
 کوره ک الله نه ایسته یوبدر (یازیر) ایکی مذهبک برلشمکی حقیقت کوزل
 یاقشی بر فکردر، چونکه عداوت بالمره اورتالغدان کوتوریلر؛ مدنیت آرتار،
 هر ایکی ملت قوتله نر (یازیر). مالارار مواجب کسمکده منم تصویرمه
 کوره، یامان دکل. پادشاهلغدان مواجبلری اولسا بر پارا عقله کلمه یین
 شیلری و آشکارا ملتک، وطنک، دولتک ضرری اولان سوزلری خلقک

آرالاریندا نشر ایتمزلر (یازیر) او کون منه دیرر که: میرزا سن ایله ییلمه
 که من روحانیلره دشمنم، خایر، دینه روتق ویرن مالار منیم جانمدرلار،
 دینه رخنه سالان مالارار حقیقت من دشمنم.. بونلار ظاهرده دین پرست
 باطنده دینی تارمار ایدیرلر (فکره کیدوب یازیر) بلی، فکر ایتدی کجه
 کوریرسک انصافا عقللی قانونلاردر. حقیقت کوزل فکرلردر. اما حیف قدرینی
 ییلن یوقدر...

(محمد خان تلمش ایچری داخل اولور).

محمد خان — میرزا مهدی خان! بو نه احوالاتدر؟ دیرلر شاه
 شکارا کیدرکن آتوبلار.

میرزا مهدی خان — (الندن قلمی سالوب دوریر). نه بویورور
 سکر، خان؟ ایله شی اولاییلمز: ایمدی بو ساعت کیتدی لر.

محمد خان — بلی ایمدی بو ساعت شهره غوغا دوشوبدر، حتا
 دیرلر... (فکر).

میرزا مهدی خان — حه... نه دیرلر؟ یوقسا وفات اولوبدر؟ حه؟

محمد خان — بلی، بر ایله شیی دانشیرلار.

میرزا مهدی خان — وای! وای! ایرانک کولی سولدی، کونی
 باتدی، بختی قارالدی.

(ییلیمیر نه ایتسون).

محمد خان — خان! ئوز کزی عبث یره هلاک ایتمه یکر، بلکه ده
 بو خبرک اصلی اولماسون، اما اونی یقین ییلیردیم که بو ایش یاووقدا
 اولاجا قدر.

میرزا مهدی خان — (حرصلی باقیر) آ! بس کورینیر سیز ییلرد کر..
 (بو وقت بایردا قیل قال دوشیر).

(نادری قولندان دوتوب کتیریرلر؛ محمد خان غیر قاپی دان چقیر).

(نادرک بر قولی یارالی ضدلک اوسته اکلشدیریرلر).

نادر شاه — او بدبخت آتانی هیچ کس کورمه دی؟

جعفر خان — قبله عالم! وليعهد ميشه بويورمشدى، آنجاق بر اثر
تاپمايوبدر.

نادر شاه — چاغرك.

رضا خان — قبله عالم! بورادادر! (رضا قلى خان اللرينى دوشنه
قويوب، نادر ك قباغندا دورير).

نادر شاه — (دقتله باقير).

اوغول! بر اثر تاپمادك؟ بر انسان كورمه دك؟

رضا قلى — خاير شاه بابا!

نادر شاه — چوق تعجب! بو ساعت كرك او بدبختى تاپاسكر.

(حرصلى خانلارا باقير) دورمايك! (رضا خان، جعفر خان ورضا قلى
خان چقيرلار) ميرزا مهدى خان (مات دورير).

نادر شاه — (ميرزا مهدى خانا).

ميرزا كوريرسك منيمله نه طور رفتار ايديرلر؟

ميرزا مهدى خان — كوريرم، قبله عالم! كوريرم سيزدن سو كرا

يرانك حالنى نظريمه كتيريرم.

نادر شاه — ياقشى كه آتان بدبخت رحلمى ايمش. كوله آنجاق

قوليمدان دكوبدر.

ميرزا مهدى خان — قبله عالم! الله تعالانك ايرانا رحمى وار

ايمش...

نادر شاه — هر كاه بو اوچ نهر تاپماسا، يقين كه بو فتنه بونلارك

تديريدر.

ميرزا مهدى خان — قبله عالم! اونلارك اوچونجيسى ولى عهددر.

نادر شاه — آه ميرزا! بو دنيا دا هيچ كسه اينانماق اولماز (فكر)

اوغولمادا منيم كمانم وار، چونكه بر آي بوندان مقدم بر نيچه سوزقولاغما

يتيشوبدر.

ميرزا مهدى خان — قبله عالم! سيزك تشريفكردن بر آزمقدم محمد

خان بورادا ايندى؛ اونك سوزلريندن معلوم اولدى كه بو ايشدن خبرى وار.

نادر شاه — محمد خان؟ حه... چاغيرت بو ساعت (ميرزامهدى

چقير) بلى... هر بر پادشاه ايكي دشمندن خلاص دكل: وطن، ملت

عيرتى چكمه ين، كوننى عيش عشرتده كيچيروپ ملتى دئما ظلمره دوچار

ايدن پادشاه اجلى ملتن كوزله سون... ملتك و دولتك ترقيسنه چالیشان

بو يولدا تازه قانونلار قويان وطنى ظلمدن خلاص ايتمك ايسته ين پادشاه

اولنجى كوله نى ئوز مقرب آداملاريندان كوزله سون.. منيم يقينيمدر بو

كوله ملت كوله سى دكلدر!...

ميرزا مهدى خان — قبله عالم ساغ اولسون كوندرديم چاغير—

سونلار.

نادر شاه — پس نه دييردى محمد؟

ميرزا مهدى خان — قبله عالم! چوق اوستى ئورتىلى دانيشدى.

آنجاق بونى آكلاديم كه، بو ايشدن اونك خبرى وار.

نادر شاه — چوق عجب! پس كورونور اونك ايچون شكارا كيمه

يوبدر (محمد خان وارد اولور).

محمد خان — (نادر شاهك قباغندا دورير) قبله عالم بونه بدبخت

ليكدر يوز ويروبدر؟

نادر شاه — (ريشخند ايله) بلى، بويله كرك اولاي ايمش. نه ايچون

بس سن شكارا منيمله كيمه دك؟

محمد خان — قبله عالم! قيزيم جان اوسته در، ممكن اولمادى.

نادر شاه — بس، بر خبر بيلميرسكى؟

محمد خان — قبله عالم! نه باره ده؟

نادر شاه — (آحيقلى) نيجه نه باره ره؟ كوزلرك كورمه يورمى؟

محمد خان — قبله عالم! بر احوالات ايشيتيمش... اما...

نادر شاه — (حرصلى) نه بيلميرسك، دى بو ساعت...

محمد خان — قبله عالم! وليعهد كرك بو ايشى هامودان ياقشى بيله.

نادر شاه — سنك سوزكدن بويله معلوم اولور كه، بو اوغولمك

فتنه سيدر؟

محمد خان — بلی قبله عالم!

نادر شاه — ثبوت؟

محمد خان — بر او یله ثبوتم یوقدر، آنجاق بویله دییرلر (بو وقت رضا خان، جعفر خان ایچری داخل اولیرلر).

نادر شاه — (یوزینی جعفر خان) نیجه اولدی؟

جعفر خان — قبله عالم! بورادان چیقاندان سوکرا ولیعهد بزه دیدی که، من نوزیم کرک او بدبختی آقارام، تا پام، باشنا بر نیچه آدام جمع ایدوب، شهردن کناره چیقدی.

نادر شاه — چه... چه... طمع کوچ کتیروبدر! (آجیقلی آیاغا دوریر) داش داش اوسته قویمارام، بویونکزی بر دقیقه ووردیرام، ایرانی آلت اوستنه دوندرم... بو ساعت اوغلومی قولى باغلی بورایا کتیرمهسه کر، دورمایک.

(محمد خان، رضا خان، جعفر خان تیز چیقیرلر).

نادر شاه — (باشنی الیه دوتوب اکلشیر، سوکرا میرزایه) میرزا! کوریرسک دشمن منیمله بر ایوده اولیر، منیم سایهमे دولانیر، من دشمنمی ایراقدا کزیرم.

میرزا مهدی خان — قبله عالم! اینانمایکز بو سوزلره، ایرانی بدبخت ایتمه یکز، هامو حيله بو خانلار دادر که وزرا حساب اولونیرلار. بونلار چوق بی انصاف خلقدر. اینانمایکز، قبله عالم! ولیعهددن بویله شیلر صادر اولماز...

نادر شاه — خیر، داها شبهه یری قالمادی، اونک کرک بو کون ایکی کوزلری ده چیقا، وجمیع ایران دا راحت اولا.

میرزا مهدی خان — قبله عالم! ایشی یقین ایتمه مش ولیعهدی بدبخت ایتمه یکز.

نادر شاه — ایش منه چوقدان یقین اولوبدر، میرزا! عبث یره توقع ایتمه (حرصلی) کرک بو کون اونک کوزلری دنیا ناک ایشیغنا حسرت فاللا، بو کوندن منیم رضاقلی آدلی اوغلوم یوقدر، بو کوندن ایرانک

ولیهدی یوقدر... (باشنی الیه دوتوب فکره کیدیر) (دیشاریدا قیل قال سسی کلیر، رضا قلینی قوللاری باغلی کتیریرلر).

(رضا خان، محمد خان، جعفر خان، رضا قلی خان)

نادر شاه — (باشنی قالدیروب رضا قلی خان) بدبخت اوغلوم، طمعکار اوغلوم، آتاکدان آرتیقمی دولته ملته قوللوق ایده جکدک که بو فکرلره دوشدیک؟

(حرصلی) آپارک بو ساعت بونک ایکی کوزلرینی ده چیقاردک. (کوستیریر) بو کوزلر کرک اونک یوزینی کورمیه، او کوزلر دخی، بو دنیا ناک ایشیغنی (حرصلی) آپارک!

رضا قلی خان — شاه بابا! منیم کوزلریمک قیمتی هیچ، اما ایرانی کوزسز قوییرساک!... آپارک منی! پادشاهک بویوردیغنا عمل ایدکر، ایشک حقیقتی سوکرا معلوم اولار (یوزینی خانلارا) ایرانک ایوی او وقت ییقیلدی که، سیزک کبی شخصلری امرای دولت تعیین ایتدیلر (چیقیر ودالنج خانلار) آپارک!

نادر شاه — (صندلک اوسته ییقیلوب، باشنی الیه دوتیر) پرورد کا را! نه حالتدر... (یوره کنی الیه دوتیر) (اوف یوره کم دوکونیر).

میرزا مهدی خان — (بیقیرلر نادر شاهک آیاقلارینا) قبله عالم! بیچه ایلدر قوللوق ایدیرم. بو وقته دک بر توقع اولما یوبدر که، قبول ایتمه سکر آخرنجی توقعمدر، ولیعهدی بدبخت ایتمه یکز.

نادر شاه — (حرصلی) ایتیل کوزیمدن سن ده اونکله دیل بر اولوبسان؟ (میرزا مهدی خان یاواش دوروب کیدیر).

کل جهان — (تیز کلوب نادر شاهک آیاقنا دوشه نیر).

کل جهان — (آغلیا آغلیا) قبله عالم! سنی آند ویریرم او شیئه که جانکی اونک یولیندا چورودوسک، یازیغک کلسون منیم بالاما، منی آخرته دک کوزی یاشلی قویما، نادر! (آغلییر) ایکیرمی ایل اوندان نوتیریمی بسله مشدیم؟ (آغلییر) (نادر شاه باشنی الیه دوتیر) نادر، ایویمی

بیقما، بویور منیم کوزلریمی چیقارسونلار، بالامدا تقصیر یوقدر (آیاقنی قوجاقایوب آغلایر).

نادر شاه — اولماز، بویله کرک اولسون، دولته خیانت ایدن کر کدر جزاسنا چاتسون...

کل جهان — (یالواریر) نادر! بویور ایکی ساعت کوزله سونلر، تا که او چیقان کوزلری دویونجا اوپوم، الهی سهویرسک منیم کوزیاشیمما رحم ایت! (آغلایر) سن ایرانک عادل بر پادشاهی من ایرانک بر بدبخت آنالاریندان بری. ایشک تحقیق اولتماغنی طلب ایدیرم... بونادا حقم یوقمی؟

نادر شاه — (بر آز باقوب بر کدن) دور کیت! (قولندان دوتوب ییقیر).

کل جهان — (بر کدن) آی! (غش ایدوب ییقیلیر).

رده

(دوردنجی مجلسک مابعدی)

(رخت خاب)

میرزا مهدی خان — پروردکارا! نه یامان و دهشتلی واقعه در! بوندان سوکرا ایران دخی دوزه لمز. شاه بوکون صباح عقلنی ایتیروب، دولت دوشه جکدر بی غیرت خانلارک اللرینه...

کیم ییلیر نه اولاجا قدر. بی چاره رضا قلی خانی ظالم اوشاقی ناحق یره بدبخت ایتدیلر. دونن شاه چاغیروب، منه دیر: میرزا بر سهودر ایتشم. جمیع دنیا قانا باتساء، او سهوی دوزه لتمک اولماز؛ ایش آشکار اولوبدر. رضاقلی خانک بوایشلردن بالمره خبری یوقمش؛ بو فسادلار تمام خانلاردان یوز ویروبدر...

نادر شاه — (النده آغاج، ییلی بوکولمش یاواش یاواش کلیر) میرزا! نیجه که دونن ایشدک اوله در؛ نا انصاف اوشاقی منیم بالامی ناحق یره کوزسز قویدیلا. (آغلایر) من ایوی ییقلمش، من عقلنی

ایتیرمش بی ناموسلارک سوزینه قولاق آسوب اونلارا اینانوب، حقیقت ایرانی کوزسز قویدیم (آغلایر).

میرزا مهدی خان — قبله عالم! صبر ایتمک لازمدر، تقصیر کار توز جزاسنا چاتار.

نادر شاه — ایش ایشدن کیچوبدر، دنیا باشما تنک اولوبدر. (باشنی دوتیر).

میرزا مهدی خان — قبله عالم! بو فسادلاری توره دن بس معلوم دکلمی؟

نادر شاه — بردرمی؟ ایکی درمی؟ دوز اللی نفر سوزلرینی بر ایدوبلر که مندن سوکرا ایرانک تختی رضا قلی یا تسلیم اولماسون... بلی مقصودلارینا چاتدیلا.

میرزا مهدی خان — آدلاری معلومدرمی، قبله عالم!

نادر شاه — بلی، البته معلومدر. بو کون جزالارینا چاتارلار. اللی نفرکده باشلاری کر کدر کیلسون.

نادر شاه — (تخته اکلشیر، باشنی دوتوب میرزا مهدی خانا یاواشدان) کیت من بر آز راحت اولوم... (اوزانوب) یوق راحت اولای بیلیم (یورکنی دوتیر) اوف! نه حالتدر پروردکارا! کوزلریم تورلانیر (بردن قورقوب، دوریر، کویا کوزینه آدام کورینیر) کیمسک؟ چه؟ قائلدر! (کری چکیلیر) منی... منی تولدیرمک ایسته ییر، چه؟ یوق... یوق... (باشنی دوتیر) پروردکارا! تولوم منه واجبدر، (دیزی اوسته دوریر) آنجاق ایسته ییرم کوز یاشم ایله کناهارلیمک مندن برینی تمیز لهیم. من کرک آغلا یام، قانلی یاشلار توکم، اوغلوم تکی کور اولام، اوندان سوکرا امر توزینکدر، منیم ناله مندن یر کوک کر کدر مه لهیه، اوندان سوکرا اختیار سنکدر.

من کرک یامان یامان درددره مبتلا اولام... (آغلایر) آعلا کوزلریم آغلا: دنیانک ایشیقنا اوغلوم کیی کر کدر حسرت قالام (باشنی ایکی ایله دوتوب آشاقا باقوب، آغلایر).

كل جهان — (الی قوینیندا، قارا پالتاردا یاواش یاواش کلیر)
نادر؟ نه سببه بویله ایدیرسک؟ (نادر شاه سس ویرمه ییر کل جهان یاووقا
کیدیر) نادر! نه اولوبدر؟ (نادر دوریر).

نادر شاه — هیچ (باشی آشاقا) کل جهان، دوغریسی یوزکه باقا
یلمه ییرم؛ تقصیریم چوقدر: الکن نالحق یره بالاکی آلمیشام (الندن
دوتیر)، باغشلا منی، باغشلا: سنی آند ویریرم اوغلو مک توکولن کوزلرینه.
(قوجا قلاشوب آغلا ییرلار).

كل جهان — آه نادر، نادر! آنا اولسایدک ییلردک من نه چکیرم.
نه ایتمک، هردن باقاندایوره کیم اود دوتوب یانیر... قیامتهدک یانا جاقام...
(آغلا ییر) (دیشاریدا سس کلیر).
(نادر شاه قاپی یا طرف کیدیر).

نادر شاه — نه وار؟ (قاپی دان چیقیر) یا قشی بر آز صبر ایستونلر
(کل جهان) رضاقلی ننگ یولداشلاریدر، کلوبلر کورمه که کیدک اوبری
اوتاغ، اوغلو بورا کلنده من اونی کورمیوم.

كل جهان — نادر! بدبختی تویکه حسرت قویما؛ نیچه دفعه دیوبدر،
منی آپار شاه بابامک یاننا.

نادر شاه — یوق، یوق، کل جهان کتیرمه کوسترمه. یقین ییل
که اونی کورسم عقلم باشمدان چیقار. هردن بر یوقودا کورنده دلی اولو
رام... انصاف منی اینجیدیر، یوره کم اود دوتوب یانیر.

كل جهان — بس نه ایدییم؟ نه چاره قیلیم؟ هر کون یالواری
منی شاه بابامک یاننا آپار، بلکه بوکون صباح تولدیم منه خیر دعا ویر
سون (آغلا ییر).

نادر شاه — خیر دعا! آه بی چاره! بی نوا! (یوره کنی دوتیر) اوف!
ینه بر شیی سانجدی (فکره کیدیر). یا قشی راضی اولدیم، آنجاق من
یوقودا ایکن کتیر، بلکه بر آز ساکت اولا. ایمدی کیت یولداشلاری
کوزله ییرلر (کیدیرلر).

فراش — (قاپی دان) بویورکز!

(علی اشرف بك، موسا بك، صلاح).

علی اشرف بك — یا قشی ایمدی نه طور ایتمه لی؟
موسا بك — نیجه نه طور؟ آندایچدیك که كرك نادری تولدیرهك،
کر کدر که ایله ده اولا.

صلاح بك — بر آز یاواش دانش فراش ایشیدر.

موسا بك — فراش اونسزدا كرك ییلسون.

علی اشرف بك — نه طور ایديك که، فراشی اله کتیرك؟

صلاح بك — بردن راضی اولمادی؟

موسا بك — من راضی ایده رم.

علی اشرف بك — باشلا كورك (موسا فراشی چاغیریر).

(ایکیسی بر طرفده صحبت ایدیرلر).

موسا بك — فراش!

فراش — بلی آغا!

موسا بك — (چوقلی پول کوستروب) دی کوریم بو پولی ایسته
ییرسک، یا خانلق ویا اینکه نو کرچیلک؟

فراش — البته خانلق. پولدا اولسا داهادا یا قشی اولار.

موسا بك — ایمدی که او یله در، عزیزیم! نادرشاهک باشنا هوا
کلوبدر، بو کون صباح اونی تختدن دوشوره جکلر؛ اوندن سو کرادا کیم
ییلیر سن بورادا قالاساک یا یوق؛ یا قشی دکلمی که بر ایش ایده سک هم
خانلق وهم دولت قازاناساک؟

فراش — نه ایشدر، آغا؟

موسا بك — لازم کلیر که اونی تولدیرک. (فراش فکره کیدیر)
نه ایچون فکره کیتدک یا قشی پول ویریریک وکله جکده خان اولارساک
چونکه او آدام که بونگ یرینده اکلشه جکدر، بزله قوهومدر... بز کیجه
وقتی کله جکیک، سن یالاندان یوقولا وقاپینی دا آچیق قوی.

فراش — (بر آزدان سو کرا) یا قشی ایمدی راضی اولدیم.

موسا بك — (پول ویریر) آل قابقجا بونی.

صلاح بك — ايمدى دى كورك نادر هارادا ياتير؟
فراش — نادر آخر وقت بو اوتاقد ياتير، چونكه حرم خانه يه كيتيمير
كه اوغلى ايله راست كلر.

على اشرف بك — چوق عجب! نه وقت رخت خابنه اوزانير؟
فراش — اوغلينىڭ احوالاتدان سو كرا رخت خاب يوزى كورمه
يوبدر: كاه او تختك اوسته، كاه صندلك اوسته ياتير و چوق وقت ياتما
يير، چوق وقت كيجده ده نيچه دفعه دوروب، ئوز ئوزيله دانيشير.

موسا بك — چوق عجب بس بز كيدك، سنده وقتكه حاضر اول.
فراش — رضا قلى خان بورايا كلسه نه ديم؟

صلاح بك — دى كه يولداشلارك ديديلر، ئوز كه وقت كله چكيك،
آنجا احوالى بيلمك ايسته ييرديك. (هاموسى چيقيرلار).

فراش — حقيقت شاهدان دخى هامو النى اوزوبدر، قوى ئوز كه سى
اولسون بلكه منده خان اولام.

نادر شاه — (ياواش ياواش كلير) قوناقلار نيجه اولديلار؟
فراش — قبله عالم ساغ اولسون! ديديلر بر شى اونودوبلار،
كيتيدلر كيترسونلر.

نادر شاه — كورينير بى چاره اوغلوما بر شى بخشيش ايتمك
ايسته ييرلر. ياقشى قاپيلارى باغلا. هر كاه كلسه لر، آيرى اوتاغا دعوت
ايت (فراش چيقير)

نادر شاه — بى چاره آرواد قان آغلايير، آغلامسون نه ايله سون؟
اوف! فلك (تخته اوزانوب يوقويا كيدير) (بردن قورقوب دورير) الله
اكبر! (اطرافنا باقير) كيم سئ؟ حه؟ (اوتورمش) پرورد كارا! نه ايسته
ييرلر مندن. بر يوللق ئولديره جكار، ئولديرسونلر (كوزينه آدام كورو
بور) كلمه، كلمه، يوقسا... (اطرافنا باقير) هيچ كس يوقدر، الله اكبر!
(ينه كوزينه كورونور) كلمه ياووق، سنى آند ويريرم بزى يارادانا.
(دقتله باقير) واى! اوغلومدر، اوغلومدر، كلوبدر مندن خير دعا آلماغ،
الليله منى كزير، كلمه يوزيكه باقا بيلميرم... يوق كلير... كلير...

(يوزينى ايله دوتوب، تخته يقيلير) (بو وقت على اشرف بك، موسا بك
و صلاح بك ياواش—ياواش ايوه داخل اوليرلار ايسته ييرلر نادر شاهى
وورسونلار).

موسا — ياقشى المزه دوشوبسك، (نادر شاه بردن آيلوب، ديلي
دوتولير وسو كرا اوزه رلرينه يو كوروب موسا بكى، اشرف بكى بر
يومروغاييقر، صلاح بك خنجر ايله دالدا ن وورير قاجيرلار؛ نادر شاه يقيلير).

نادر شاه — (ياواش ياواش يقيلير) پرورد كارا! كناهم چوقدر!
يامان درد ايله ئوليرم، ناحق يره هيچ كسه بيسليك ايتمه ميشم؛ هر كسه ده
يامانلق ايتميشم، عموم خيري نظرده دوتميشام؛ وطن سلامت قالسون فكرينده
اولار كن جانمى وطنك و ملتك يولندا صرف... ايتميشم... اوغلومك كوز
لرينى وطنه قربان ايتميشم (آغلايير) (ياواش ياواش يقيلير) بى چاره آنا
سنى آخره ته دك كوزى ياشلى قويميشام... پرورد كارا! ئوزك كومك ايت
بو باشنر ملته! ياربم! بر نيچه دقيقه جانمى آلمانا تا اينكه اوغلومى كوره م...

(كل جهان رضا قلى نك الندن دوتوب كتورير).

كل جهان — اوغلوم! آتاك سندن خجالت چكير، ايمدى ياتير
باق اوغلوم! (نادر شاهه طرف باقمايير) شان شوكتدن محروم اولان
اوغلوم! (آغلايير).

نادر شاه — (بونلارى كوروب، ديزى اوسته بونلارا طرف سورونير)
آه بدبخت اوغلوم! آتاك ديزى اوسته سندن توقع ايدير: عفو ايت اوغلوم!
باغشلا، اوغلوم، شاه بابا كى باغشلا! (ئولير).

(رضا قلى الليله كزير).
كل جهان — آه! (غش ايدوب نادرك اوسته يقيلير).

پرده

1926
356

قیمتی 40 تپک

51 Н. НАРИМАНОВ.

НАДИР-ШАХ

Кооперативное Изд-во
при БК АКП (6)
„БАКИНСКИЙ РАБОЧИЙ“
